

บทที่ 3

วิเคราะห์เนื้อหาของสารคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของจิตรรา ก่อนันทเกียรติ

สารคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของจิตรรา ก่อนันทเกียรติได้รับความสนใจจากผู้อ่านเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีเนื้อหาและสาระความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเก่าแก่ของจีนในด้านต่าง ๆ ผู้เขียนยังได้บรรยายเล่าเรื่องราวอย่างละเอียด จึงทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนมากขึ้น จึงแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนมีความเอาใจใส่ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของจีน จุดเด่นของเนื้อหาเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของจิตรรา ก่อนันทเกียรติ คือ แหล่งข้อมูลมาจากประสบการณ์ของผู้เขียน การปฏิบัติตามเทศกาลต่างๆ ในสังคมไทย การเข้าร่วมพิธีศพของญาติพี่น้อง ได้สัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ จึงทำให้สารคดีเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของจิตรรา ก่อนันทเกียรติมีความน่าเชื่อถือและมีสีสันมากขึ้น

การศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายจีนของจิตรรา ก่อนันทเกียรติ ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการศึกษาเป็น 4 หัวข้อ คือ วัฒนธรรม ความเชื่อ เทศกาล และพิธีศพต่าง ๆ โดยมีละเอียดตามลำดับดังนี้

3.1 วัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีน

3.1.1 ธรรมเนียมจีน

3.1.2 สิ่งที่เป็นมงคล

3.1.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมของจีน

3.1.4 การตั้งชื่อร้านค้าด้วยภาษาจีน

3.2 ความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีน

3.2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

3.2.2 ความเชื่อเกี่ยวกับการเสียชีวิต

3.3 เทศกาลต่าง ๆ ของคนไทยเชื้อสายจีน

3.3.1 เทศกาลวันตรุษจีน

3.3.2 เทศกาลเซ็งเม้ง

3.3.3 เทศกาลไหว้ขงจื๊อ

3.3.4 เทศกาลสารทจีน

3.3.5 เทศกาลไหว้พระจันทร์

3.3.6 เทศกาลกินเจ

3.4 พิธีศพของคนไทยเชื้อสายจีน

3.4.1 พิธีบรรจุศพ

3.4.2 พิธีเคลื่อนย้ายหีบศพไปวัด

3.4.3 พิธีเคาพศพหมู่

3.4.4 พิธีเชิญพระพุทธรูปเจ้ามาเป็นประธานพิธีกงเต๊ก

3.4.5 พิธีเชิญวิญญาณคนตายมาร่วมพิธีกงเต๊ก

3.4.6 พิธีส่งคนใช้ให้คนตาย

3.4.7 พิธีข้ามสะพานกงเต๊ก

3.1 วัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีน

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ยิ่งใหญ่และยาวนานถึงราว ๆ 5 พันปี ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งในอารยธรรมโบราณของโลก มีวัฒนธรรมโดดเด่นและเฉพาะตัวลูกหลานจีนได้อ่อนนุรักษ์วัฒนธรรมเก่าแก่ของจีนอย่างเข้มงวดและสมบูรณ์ คนไทยเชื้อสายจีนจึงได้สืบทอดรักษาวัฒนธรรมเก่าแก่ของจีนจากรุ่นสู่รุ่น แก่นสารของวัฒนธรรมจีนได้เผยแพร่กระจายไปทั่วโลกและสะท้อนให้เห็นว่าลูกหลานจีนให้ความสำคัญแก่วัฒนธรรมจีนอย่างมาก เมื่อคนจีนได้อพยพมาถึงประเทศไทยพร้อมได้นำวัฒนธรรมจีนเข้ามาด้วย เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทศกาลรอบปีของจีน พิธีศพพิธีกงเต๊ก ฯลฯ ปัจจุบันวัฒนธรรมเหล่านี้ได้กลายเป็นวิถีชีวิตส่วนหนึ่งของคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย

3.1.1 ธรรมเนียมจีน

ธรรมเนียมส่วนใหญ่ของจีนได้สืบทอดรักษานับเป็นหลายพันปี แต่เนื้อหาและรูปแบบของจารีตประเพณีโบราณไม่มีการเปลี่ยนแปลง คนไทยเชื้อสายจีนได้ปฏิบัติตามธรรมเนียมจีนอย่างเคร่งครัดในเทศกาลวันตรุษจีน จึงแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยเชื้อสายจีน

3.1.1.1 การไหว้ส่งเจ้าเตาขึ้นสวรรค์ก่อนวันตรุษจีน

สารคดีเรื่อง กลุ่มมือไหว้เจ้ายุคใหม่ ไหว้อย่างไรให้โชคคือว่าถึง วันตรุษจีนเป็นวันที่สำคัญที่สุดของคนจีน จึงมีธรรมเนียมหลังจากการไหว้ส่งเจ้าขึ้นสวรรค์แล้วให้ทำความสะอาดบ้านเพื่อรับโชคเข้าบ้านในวันตรุษจีน คนไทยเชื้อสายจีนได้ปฏิบัติตามธรรมเนียมการไหว้ส่งเจ้าตามปฏิทินจันทรคติจีนทุกปีเพื่อเป็นสิริมงคล ดังความว่า

ทุกปลายปี ลูกจีนจะมีการไหว้ที่เรียกว่า ไหว้ส่งเจ้าขึ้นสวรรค์ หรือไหว้เหล่าเอี้ยเจียที ตรงกับวันที่ 24 เดือน 12 ของจีน (ในอดีตนิยมเรียกว่าเจ้าเตา) ปี

2554 ตรงกับวันที่ 27 มกราคม นิยมไหว้ขนมอี๋, ขนมจันอับและชา

หลังจากไหว้ส่งเจ้าขึ้นสวรรค์ในวันนี้แล้ว ลูกจีนส่วนใหญ่จะถือเป็นการกำหนดว่า หลังจากวันนี้จะเริ่มทำความสะอาดบ้านครั้งใหญ่ เพื่อให้บ้านสะอาดเตรียมรับโชคตรุษจีน

(คู่มือไหว้เจ้ายุคใหม่ ไหว้อย่างไรให้โชคดี. 2547: 18-21)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีธรรมเนียมการไหว้ส่งเจ้าขึ้นสวรรค์และรับเจ้ากลับมาในวันส่งท้ายปีเก่า ซึ่งเป็นธรรมเนียมที่สำคัญมากของทุกปลายปีสำหรับคนไทยเชื้อสายจีน จึงมีกิจกรรมทำความสะอาดบ้านและถวายของหวานให้เจ้าเตาเพื่อสิริมงคล จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับโชคลาภ และความเป็นสิริมงคลในวันตรุษจีน และการไหว้เจ้าเตาเพื่อเป็นสิริมงคลในครอบครัว ซึ่งเป็นธรรมเนียมจีนที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษที่มาจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนสู่ลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย

สารคดีเรื่อง เกี้ยวฮวดใช้ลูกหลานกตัญญู โชคดี กล่าวถึง เทพ "เจ้าเตา" เป็นเทพใหญ่ที่สถิตอยู่ห้องครัว และรายงานพฤติกรรมของสมาชิกทุกคนในครอบครัวเมื่อวันที่ 24 เดือน 12 "เจ้าเตา" จะเสด็จขึ้นสวรรค์ไปเฝ้า "เง็กเซียนฮ่องเต้" บนสวรรค์ ดังความว่า

วันที่ 24 เดือน 12 ของจีน (ปี 2547 ตรงกับวันที่ 15 มกราคม) เป็นวันไหว้ส่งเสด็จ "เจ้าเตา" ขึ้นสวรรค์

พอเล่าว่า คนจีนมีความเชื่อมาแต่โบราณ ในพระราชวังหรือบ้านหลังใหญ่ที่คนมากมาย การหุงหาอาหารต้องใช้เตาใหญ่หุงกับกระทะใบบัวเตาใหญ่อย่างนี้จะมี "เจ้า" สถิตอยู่เรียกกว่า "เจ้าซิ่ง"

พอบอกว่า เจ้าซิ่งหรือเจ้าเตา มีชื่อเฉพาะคือว่า "ซุ้มิงตี้กุง" เชื่อกันว่าวันที่ 24 เดือน 12 เจ้าเตาจะเสด็จขึ้นสวรรค์ไปเฝ้า "เง็กเซียนฮ่องเต้" เจ้าแห่งเทวคาบนสวรรค์ เป็นเวลา 10 วันแล้วจะเสด็จกลับลงมาอีกที คือ วันที่ 4 เดือน 1 ของจีน

(เกี้ยวฮวดใช้ลูกหลานกตัญญู โชคดี. 2546: 95-96)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อเรื่อง "เจ้าเตา" ซึ่งเป็นเทพที่สถิตประจำที่ห้องครัวเพื่อดูแลอาหารการกิน และรายงานพฤติกรรมดีร้ายของสมาชิกในวันที่ 24 เดือน 12 ของจีน จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนจัดธรรมเนียมไหว้เจ้าเตาเพื่อเป็นสิริมงคลของครอบครัว และยังสะท้อนให้เห็นคนไทยเชื้อสายจีนห่วงใยสุขภาพร่างกายของครอบครัว และไหว้เจ้าเพื่อได้รับความช่วยเหลือและคุ้มครองจาก "เจ้าเตา" ซึ่งเป็นธรรมเนียมจีนที่

ปฏิบัติสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษที่มาจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนสู่ลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย

ธรรมเนียมจีนเรื่องการไหว้ส่งเจ้าเตาขึ้นสวรรค์ก่อนวันตรุษจีน ทั้งคนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติอยู่ในประเทศไทยสอดคล้องกับที่คนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ปฏิบัติตามธรรมเนียมส่งเจ้าเตาขึ้นสวรรค์ทุกปลายปีและรับเจ้ากลับมาในวันส่งท้ายปีเก่าอย่างเคร่งครัดคนจีนเชื่อว่าเจ้าเตาเป็นเทพเจ้าที่ควบคุมอาหารการกินและดูแลสุขภาพร่างกายของครอบครัว คนจีนเรียกเจ้าเตา“เจ้าเหซิน” (灶神) “เจ้า” คือเตา “เหซิน” คือเทพ เจ้าเตาของคนไทยเชื้อสายจีนที่เรียกตรงความหมายของคนจีน จึงแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดรักษาธรรมเนียมนี้เป็นอย่างดีเหมือนคนจีนปฏิบัติในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

3.1.1.2 การติด“คู่ยี่เลี้ยง”ในวันส่งท้ายปีเก่า

สารคดีเรื่อง เกี้ยวซวดใช้ลูกหลานกตัญญู โชคดี กล่าวถึง คู่ยี่เลี้ยงเป็นพื้นกระดาษสีแดงที่มีคำอวยพรให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง ซึ่งมีวลีและคำศัพท์ที่เป็นสิริมงคลและเชื่อมโยงกัน ตามธรรมเนียมจีน คนไทยเชื้อสายจีนนิยมติดคู่ยี่เลี้ยงที่หน้าประตูเพื่ออวยพรในวันปีใหม่และรับสิริมงคลเข้าบ้านในวันตรุษจีนดังความว่า

ส่วนคู่ยี่เลี้ยงวันตรุษจีนก็เป็นการอวยพรปีใหม่ ที่นิยมซื้อเป็นแผ่นกระดาษสีแดง พิมพ์ตัวหนังสือจีนสีทอง มีลวดลายสัญลักษณ์มงคลประดับ เช่น มังกร หงส์ ปลาหลีฮื้อ เด็กจูดประทัด ดอกโบตั๋น ฯลฯ

บ้างก็เป็น 1 วลี ต่อ 1 แผ่น

บ้างก็เป็น 2 วลีใน 1 แผ่น

นิยมติดที่หน้าประตู เช่น หน้าประตูบ้าน หรือประตูในบ้าน ติดที่ผนังห้องตรงมุมดี ๆ เช่น บริเวณ 6 โຕ้ะทำงาน โຕ้ะเก็บงาน บริเวณที่วางศาลเจ้าที่ “ตุ้จู่เอี้ย”

(เกี้ยวซวดใช้ลูกหลานกตัญญู โชคดี. 2546 : 108)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ธรรมเนียมติดคู่ยี่เลี้ยงในวันส่งท้ายปีเก่าเป็นธรรมเนียมโบราณของคนจีน คนไทยเชื้อสายจีนจึงปฏิบัติตามธรรมเนียมดังกล่าวด้วยการติดคู่ยี่เลี้ยงเป็นกระดาษพื้นสีแดงและมีภาพประกอบเป็นสิริมงคล เพื่ออวยพรในวันปีใหม่ ธรรมเนียมติดคู่ยี่เลี้ยงจึงสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับอำนาจ ความยิ่งใหญ่ ความเชือกเย็นสุขุม และความมั่งคั่งอย่างสูง เพื่อให้ชีวิตประสบความสำเร็จตามที่ตนเองตั้งความหวังไว้

สารคดีเรื่อง เกี้ยวซวดใช้ลูกหลานกตัญญู โชคดี กล่าวถึง คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับการติดคู่ยี่เลี้ยงที่มีคำศัพท์ความหมายอวยพรให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง และการค้าขายได้

ประสบความสำเร็จในวันปีใหม่ ดังความว่า

ไปวโปวเก่าแข็ง แปลว่า ทุกก้าวให้สำเร็จ
 คุยเจียงจวงฮวด แปลว่า เปิดร้าน โชคดี
 คุยกั๋ง ได้กิก แปลว่า เริ่มงานให้ชอบดี
 คุยฉี ได้กิก แปลว่า เริ่มเดินเครื่องให้โชคดี
 เจ็กปั้งบ่วงหลี่ แปลว่า ลงทุนหนึ่งเดียว กำไรเป็นหมื่น
 แซอี่เฮงลั้ง แปลว่า ค้าขาย โชคดี
 ่วยอยู่หุด่งจ้วง แปลว่า การค้าหมุนเวียน

(เกี่ยฮงฮวด ใช้-ลูกหลานกตัญญู โชคดี. 2546 : 111-112)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนได้ปฏิบัติตามธรรมเนียมติดต่อดีเยี่ยมในวันส่งท้ายปีเก่าอย่างเคร่งครัด จึงนิยมติดต่อดีเยี่ยมที่ถือเป็นมงคลเพื่ออวยพรให้ชีวิต และการค้าขายมีความเจริญก้าวหน้า จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิต และเน้นการค้าขายเป็นหลัก คนไทยเชื้อสายจีนยังมีความปรารถนาให้ชีวิตได้ สุขสบาย และร่ำรวย และพึงพาส่งที่เป็นสิริมงคลซึ่งได้ช่วยปรับเปลี่ยนให้คุณภาพชีวิตและการเงินของครอบครัวดีขึ้น จึงนิยมติดต่อดีเยี่ยมที่มีคำอวยพรชีวิตและการทำธุรกิจค้าขาย

ธรรมเนียมการติด "คู่ดีเยี่ยม" ในวันส่งท้ายปีเก่าที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทย สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยติด "คู่ดีเยี่ยม" เป็นธรรมเนียมสำคัญของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และมีความคิดปรารถนาเพื่ออวยพรให้ครอบครัวและตนเองได้มีความสุขและความเจริญในวันปีใหม่ ตามออกเสียงของภาษาจีนกลางคือ "คู่ยฺเหฺียน" (对联) คนจีนให้ความสำคัญกับครอบครัวอย่างมาก จึงเลือก "คู่ยฺเหฺียน" ที่มีความหมายที่ดี และเน้นความสุข ความเจริญ และความปลอดภัยเป็นหลัก สำหรับคิดที่ร้านค้า คนจีนจึงเน้นความหมายที่มีอวยพรถึงการค้าขาย และสมบัติเงินทอง

3.1.13 การไหว้ใช้ซั้งเอี้ยในวันส่งท้ายปีเก่า

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้...แต่มีในเมืองไทย กล่าวถึง ใช้ซั้งเอี้ยเป็นเทพแห่งโชคลาภ เป็นเทพเจ้าที่ควบคุมเงินทองของนักธุรกิจ สามารถทำให้ธุรกิจของคนไทยเชื้อสายจีนประสบความสำเร็จได้ คนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมไหว้ใช้ซั้งเอี้ยในวันส่งท้ายปีเก่าเพื่อให้ธุรกิจดำเนินไปได้ด้วยดี และขอให้มั่งเงินทองและโชคลาภในวันปีใหม่ ดังความว่า

ทุกตรุษจีนคนจีนส่วนใหญ่จะมีการไหว้ใช้ซั้งเอี้ยหรือเทพเจ้าแห่งโชคลาภ การไหว้คือ ไหว้กลางดึกคืนวันสิ้นปีย่างเข้าวันตรุษจีน ปีพ.ศ.2554 นี้การไหว้ใช้ซั้งเอี้ยก็จะเป็นกลางดึกคืนวันพุธที่ 2 กุมภาพันธ์ย่างเข้าวันพฤหัสบดีที่ 3

กุมภาพันธ์ หัน โต๊ะไหว้ไปทางทิศเหนือ

(ธรรมเนียมจีนที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้...แต่มีในเมืองไทย. 2553 : 15)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ประกอบอาชีพเป็นนักธุรกิจมีธรรมเนียมไหว้ใช้ซั้งเอี้ยในวันส่งท้ายปีเก่าเพื่อได้โชคลาภในวันปีใหม่ ร้านค้าของคนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมนบูชาตุ๊กตาใช้ซั้งเอี้ยเป็นพิเศษ เพื่อให้ใช้ซั้งเอี้ยช่วยดูแลธุรกิจ และขอให้ทำธุรกิจอย่างประสบความสำเร็จ จากเนื้อหา การไหว้ใช้ซั้งเอี้ยในวันส่งท้ายปีเก่าแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับทำมาหากินเพื่อมีเงินทองหลากหลายและทำให้คุณภาพชีวิตได้ดีขึ้น

ธรรมเนียมการไหว้ใช้ซั้งเอี้ยในวันส่งท้ายปีเก่าที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทย สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนด้วย โดยใช้ซั้งเอี้ยเป็นเทพควบคุมสมบัติเงินทองของนักธุรกิจของจีน ตามการออกเสียงภาษาจีนกลางคนจีนเรียกว่า "โหซเหชินเหอีย" (财神爷) "โหซ" (财) คือ สมบัติเงินทอง "เหชิน" (神) คือ เทพ "เหอีย" (爷) คือผู้ชายที่มีอำนาจ จึงแสดงให้เห็นว่าคนจีนสร้างเทพเป็นผู้ชายที่มีอำนาจเพื่อปกป้องคุ้มครองสมบัติของนักธุรกิจ และคนจีนไม่ใช่แค่ไหว้ "โหซเหชินเหอีย" ในวันตรุษจีนเท่านั้น ยังไหว้ในเทศกาลต่างๆ หรือคูศทางของ "โหซเหชินเหอีย" ตามปฏิทินของจีน เพื่อขอโชคลาภจาก "โหซเหชินเหอีย" ตามความคิดปรารถนาของตน

3.1.1.4 การมอบเงินเอี้ยบ่วยจี้ในวันตรุษจีน

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก กล่าวถึง คนไทยเชื้อสายจีนมีธรรมเนียมใส่เงินตัวเลข โชคดีในซองสีแดงและมอบให้ลูกหลานและญาติผู้ใหญ่ในวันตรุษจีน เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ทุกคน คนไทยเชื้อสายจีนได้ดำรงรักษาธรรมเนียมมอบเงินเอี้ยบ่วยจี้ในวันตรุษจีน ให้ญาติและอวยพรให้กันและกัน ดังความว่า

ถ้าเป็นผู้ใหญ่ให้เด็กเล็ก ๆ นี่คือการอวยพรให้เจ้าตัวน้อยเจริญเติบโต
แข็งแรง

ถ้าเป็นผู้ใหญ่ให้ลูกหลานที่ทำงานแล้ว ก็เพื่ออวยพรให้เจริญก้าวหน้า
สุขภาพแข็งแรง

หากเป็นลูกที่ทำงานแล้วให้พ่อแม่ ก็คือเพื่ออวยพรให้ท่านแข็งแรงอายุ
ยืนยาว โดยการที่ลูกให้พ่อแม่ และพ่อแม่ให้ลูกนั้น ต้องเป็นเงินของใครของมัน
ไม่ใช่ว่าลูกให้พ่อแม่ เมื่อพ่อแม่รับเงินแล้วอั่งเปาจากลูกก็ส่งคืนเงินทั้งซองกลับไป
แต่ต่างฝ่ายต่างควรเตรียมเงินของตนไว้ให้เรียบร้อย

(ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก. 2547 : 29)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การมอบเงินเอี้ยบ่วยจี้เป็นธรรมเนียมสำคัญมากในวันตรุษจีน

และมีเรื่องราวเล่าต่อกันว่า ในคืนวันส่งท้ายปีเก่ามีปีศาจร้ายมาทำร้ายเด็กๆ พ่อแม่ผู้ใหญ่จึงต้องเตรียมเงินเย็บสวยจีให้ลูกหลานเพื่อปกป้องคุ้มครองและไล่ปีศาจร้าย ธรรมเนียมนี้จึงได้สืบทอดรักษาถึงปัจจุบัน จากเนื้อหาเงินเย็บสวยจีในวันตรุษจีน จึงสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื่อสายจีนให้ความสำคัญกับครอบครัวและเครือญาติ และดำเนินตามธรรมเนียมจีนเพื่อเป็นสิริมงคลแก่คนในครอบครัวเป็นสำคัญ

ธรรมเนียมการมอบเงินเย็บสวยจีในวันตรุษจีนที่คนไทยเชื่อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทย สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเงินเย็บสวยจีตามความนิยมของคนจีนเรียกว่า “ญาสวยเหยียน” (压岁钱) ซึ่งเป็นสิริมงคลในวันตรุษจีน คนจีนนิยมมอบ “ญาสวยเหยียน” ในครอบครัวเมื่อตอนเช้าของวันตรุษจีนผู้ใหญ่มอบ “ญาสวยเหยียน” แก่ลูกหลานและอวยพรให้ลูกหลานมีหน้าที่การงานที่ดี และได้ก้าวหน้าเจริญในชีวิต ส่วนลูกหลานมอบ “ญาสวยเหยียน” แก่พ่อแม่ผู้ใหญ่นิยมอวยพรให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและมีอายุยืน ซึ่งธรรมเนียมนี้ดังกล่าวคนไทยเชื่อสายจีนได้ปฏิบัติเหมือนคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

3.1.15 การไหว้เทพไท้ส่วยเอี้ยในวันตรุษจีน

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้...แต่มีในเมืองไทย กล่าวถึง คนจีนมีความเชื่อว่า ชีวิตของมนุษย์มีพลังบางอย่างที่ส่งผลต่อดวงชะตาของมนุษย์แต่ละปีเมื่อเข้าสู่ปีขงดวงชะตาของคนจะอ่อนแอมาก คนไทยเชื่อสายจีนจึงมีธรรมเนียมไหว้เทพไท้ส่วยเอี้ยที่ศาลเจ้าในวันตรุษจีน เพื่อให้เทพคุ้มครองให้ชะตาชีวิตผ่านไปด้วยดีตลอดทั้งปี ดังความว่า

อย่างไรก็ตามการไปไหว้ไท้ส่วยเอี้ย จะเป็นการไปไหว้เจ้าที่ศาลเจ้าใดก็ได้ แล้วอธิฐานถึงท่าน ขอบคุณที่ดูแลปีก่อนและขอให้อำนาจพรคุ้มครองเราในปีต่อไป ซึ่งคนจีนไม่ว่าจะเกิดปีนักษัตรใดก็นิยมไปไหว้ท่านทุกตรุษจีนอยู่แล้ว พร้อมกับทำบุญ “พะเก้ง” หรือใส่ชื่อให้ศาลเจ้าช่วยสวดมนต์ ชื่อละ 15 บาท ก็ไม่ใช่ว่าจะมากมายอะไร และเพื่อเหลือเผื่อขาด

(ธรรมเนียมจีนที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้...แต่มีในเมืองไทย. 2553 : 13)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื่อสายจีนให้ความสนใจกับความเชื่อดวงชะตา และเชื่อกันว่าเมื่อถึงปีขงจะร้ายแรงถึงชีวิต ซึ่งเป็นปีที่ไม่ถูกโฉลก และเมื่อถึงวันตรุษจีนเป็นวันเริ่มต้นใหม่และเข้าสู่ปีขง คนไทยเชื่อสายจีนจึงมีธรรมเนียมไหว้เทพไท้ส่วยเอี้ยที่ศาลเจ้าต่าง ๆ เพื่อให้ไท้ส่วยเอี้ยคุ้มครองและเติมพลังให้ดวงชะตา จากเนื้อหาการไหว้เทพไท้ส่วยเอี้ยในวันตรุษจีนสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื่อสายจีนให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในชีวิตของตนเอง และพึ่งพาความช่วยเหลือจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างสูง เพื่อให้ชีวิตในปีขงผ่านไปด้วยดี

ธรรมเนียมการไหว้เทพไท่ส่วยเอี้ยในวันตรุษจีนของคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย สอดคล้องกับคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยให้ส่วยเอี้ยคนจีนออกเสียงภาษาจีนกลางว่า “ไท่ส่วยเอี้ย” (太岁爷) เมื่อเข้าสู่ปีขง คนจีนเรียกว่า “ฟันไท่ส่วย” (犯太岁) ซึ่งเป็นปีที่ไม่ถูกโฉลก คนจีนจึงมีธรรมเนียมจัดพิธีไหว้ “ไท่ส่วยเอี้ย” เพื่อได้รับความกรุณาเมตตาและปกป้องคุ้มครองจาก “ไท่ส่วยเอี้ย” นอกจากนี้ คนจีนยังมีธรรมเนียมใส่หยก และสูดคิ้วเพื่อได้รับความปกป้องคุ้มครองจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และไม่ไปสถานที่สกปรก เช่น โรงพยาบาล เข้าร่วมพิธีศพ และใส่กางเกงในเป็นสีแดงตลอดเวลาเพื่อเป็นสิริมงคลในปีขง

3.1.1.6 ไหว้เทพก๊วยนั้งในวันตรุษจีน

ในสารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้...แต่มีในเมืองไทย กล่าวถึง การไหว้เทพก๊วยนั้งในวันตรุษจีนเป็นธรรมเนียมที่คนไทยเชื้อสายจีนนิยมทำกัน เพื่อขอความคุ้มครองจากเทพก๊วยนั้ง ตลอดทั้งปี ดังความว่า

ก๊วยนั้งจึงเป็นอีกทีมเทพเจ้าที่คนจีนไหว้ท่านเพื่อให้คุ้มครองมาแต่โบราณ เพื่อให้เดินทางปลอดภัย อยู่ที่ไหนก็ปลอดภัยสุขสบายไม่เจอเหตุการณ์อย่างสิ้นนามีหรือชานติกำผับ

(ธรรมเนียมจีนที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้...แต่มีในเมืองไทย. 2553 : 18)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีธรรมเนียมไหว้เทพก๊วยนั้ง ซึ่งเป็นเทพคุ้มครองความปลอดภัยในการเดินทาง จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนห่วงใยความปลอดภัยในการเดินทางของตนเอง และพึ่งพาความช่วยเหลือจากเทพก๊วยนั้งเพื่อให้ตนเองเดินทางอย่างราบรื่น และยังสะท้อนให้เห็นว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีดินแดนกว้างใหญ่ ก๊วยนั้งจึงเป็นเทพคุ้มครองความปลอดภัยในการเดินทางของคนไทยเชื้อสายจีน

ธรรมเนียมไหว้เทพก๊วยนั้งในวันตรุษจีนที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทย สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยก๊วยนั้งตามออกเสียงของภาษาจีนกลางคือ “ก๊วยเหญื่อ” (贵人) จึงหมายถึงผู้ที่มีความช่วยเหลือและพระคุณต่อตน คนจีนไหว้ “ก๊วยเหญื่อ” ไม่เพียงแต่ขอความปลอดภัยในการเดินทางเท่านั้น ยังขอให้ชีวิตได้ประสบความสำเร็จ และขอให้พบคนที่มีอำนาจช่วยเหลือตนเอง เพื่อประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน การศึกษา และการค้าขายต่าง ๆ

3.1.1.7 การขอ ก๊วยนั้งสูในวันตรุษจีน

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้...แต่มีในเมืองไทย กล่าวถึง ก๊วยนั้งสูเป็นสัญลักษณ์ และมีพลังวิเศษคุ้มครองความปลอดภัยในการเดินทางของคนไทยเชื้อสายจีน พวกเขาจึงนิยมขอ ก๊วยนั้งสูในวันตรุษจีนเพื่อเป็นสิริมงคลในวันปีใหม่ ดังความว่า

ก๊วยนึ่งฮู้ก็คือ เทพผู้คุ้มครองการเดินทางของเรา ของบางเจ้าจะเป็นกระดาษ สีแดง มีตารางภาพเจ้า 9 องค์ ประกอบด้วยเทพเจ้าประจำทิศตะวันออก ทิศตะวันตก ทิศเหนือ ทิศใต้ มีใช้ซึ่งเฮียอีก 2 องค์

(ธรรมเนียมจีนที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้...แต่มีในเมืองไทย. 2553 : 17)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ก๊วยนึ่งฮู้ป็นกระดาษสีแดงและประกอบตารางภาพเจ้า 9 องค์ คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าก๊วยนึ่งฮู้จะมีพลังวิเศษช่วยเหลือการเดินทางไม่ว่าอยู่ที่ไหนก็ตาม จึงทำให้คนไทยเชื้อสายจีนนิยมขอก๊วยนึ่งฮู้ในวันตรุษจีนเพื่อติดที่รถหรือเก็บไว้ในกระเป๋า จากข้อหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญในการเดินทางอยู่เสมอ และพึงพาความศักดิ์สิทธิ์ของก๊วยนึ่งฮู้อย่างยิ่ง

ธรรมเนียมการขอก๊วยนึ่งฮู้ในวันตรุษจีนที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทยโดยสอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยก๊วยนึ่งฮู้ตามความนิยมของคนจีนเรียกว่า "ก๊วยเหว้อหู่" (贵人符) เป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ คนจีนขอก๊วยนึ่งฮู้ไม่เพียงแต่ในวันตรุษจีน และไม่เพียงแต่ขอเพื่อความปลอดภัยในการเดินทาง ยังขอก๊วยนึ่งฮู้ตามเวลาที่เป็นมงคลตามปฏิทินจีนเพื่อขอความช่วยเหลือจากเทพเจ้า และขอให้มีคนที่มีอำนาจมาช่วยเหลือตนเองให้หน้าที่การงาน การเรียนได้ดี และสมหวังทุกประการ

3.1.1.8 การมอบสัมลิตองในวันตรุษจีน

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก กล่าวถึง สัมลิตองซึ่งเป็นผลไม้สิริมงคล ที่คนไทยเชื้อสายจีนนิยมวางไว้ในบ้านเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของสมาชิกครอบครัว ดังความว่า

บางบ้านมีการวางสัมลิตองและลั่นจี้ไว้ที่หมอน แล้วให้เด็ก ๆ รับประทานก่อนนอนในคืนวันตรุษจีน เรียกผลไม้ที่ว่า เอียบช่วยก๊วยเพื่ออวยพร โชคดี ซึ่งคนจีนในไทยไม่ได้นำธรรมเนียมวางเอียบช่วยก๊วยไว้ที่หมอนให้ลูกหลานทาน แต่จะเป็น การนำสัมลิตองหรือ ได้กิก 4 ผล ไปมอบให้ผู้ใหญ่หรือญาติมิตรที่นับถือกันมากกว่า เรียกธรรมเนียมนี้ว่า ไปเจีย

(ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก. 2547 : 27)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนมีความคิดรวมนกันว่าสัมลิตองเป็นผลไม้สิริมงคล เพราะสัมหมายถึงการประสบความสำเร็จและโชคดี ลิตองเป็นสิริมงคล และหมายถึงความเจริญรุ่งเรือง ตัวเลข 4 หมายถึง 4 ฤดูของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ฉะนั้นคนจีนและลูกหลานจีนในไทยนิยมนำสัมลิตอง 4 ผลไปมอบให้ญาติมิตรและผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือจากเนื้อหาการมอบสัมลิตองในวันตรุษจีนแสดงให้เห็นว่าคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนให้

ความสำคัญกับครอบครัว จึงมอบสิ่งที่เป็นสิริมงคลแก่คนในครอบครัวและญาติมิตรที่เคารพนับถือ
 ธรรมเนียมการมอบส้มสีทองในวันตรุษจีน ที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทย สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยส้มสีทองเป็นผลไม้
 มงคลสำหรับคนจีนในเทศกาลตรุษจีน และเทศกาลอื่นๆ ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ส้ม
 ตามออกเสียงของภาษาจีนกลางเรียกว่า “เหซิ่นจื่อ” (橙子) และเป็นเสียงคล้ายคลึง “เหซิ่นก่อง”
 (成功) จึงหมายถึงประสบความสำเร็จและโชคดี คนจีนจึงนิยมซื้อส้มวางในบ้านและมอบให้
 ญาติมิตรในวันตรุษจีนเพื่อเป็นอวยพรให้โชคดี นอกจากนี้ คนจีนยังนิยมซื้อ“หมิ่นกั๋ว” (苹果)
 หรือแอปเปิ้ล ซึ่งเป็นผลไม้ที่หมายถึงความปลอดภัย “ญ่าจื่อ” (柚子) หรือส้มโอซึ่งเป็นผลไม้
 อวยพรให้ครอบครัวมีลูกหลานสืบสกุล ผลไม้ดังกล่าวจึงได้รับความนิยมนิยมที่สุดในวันตรุษจีนของ
 คนจีน

3.1.19 การจุดประทัดจีน

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก กล่าวถึง การจุดประทัดจีนซึ่งเป็น
 กิจกรรมที่ต้องทำในวันตรุษจีน และเสียงของประทัดจีนถือว่าเป็นเสียงสิริมงคล ซึ่งได้ปรากฏใน
 เทศกาลตรุษจีน เทศกาลเซ็งเม้ง และการฉลองเปิดร้านใหม่ ดังความว่า

จึงเกิดเป็นประทัดจีนที่ผู้คนรู้จักกันไปทั่วโลก และลูกหลานจีนในไทย
 นิยมจุดประทัดในวันตรุษจีน และวันไหว้เซ็งเม้งที่สุสานสืบมา

ซึ่งการจุดประทัดก็ยังนิยมจุดฉลองในการเปิดกิจการห้างร้านด้วยเคล็ด
 ความคิดว่าเพื่อให้เสียงระเบิดขจัดสิ่งชั่วร้ายออกไปให้พ้นทางหรือสถานที่ตั้ง
 กิจการนี้ แล้วให้เหลือไว้แต่สิ่งดี ๆ ให้แวดล้อมห้างร้านของเรา และได้มาร่วม
 ฉลองเปิดร้านด้วย

(ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก.2553 : 143)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าการจุดประทัดจีนเป็นธรรมเนียมที่รู้จักกันในทั่วโลกและมี
 ลักษณะเฉพาะของคนจีนกับคนไทยเชื้อสายจีน การจุดประทัดมีความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีออกไป
 และต้อนรับสิ่งที่เป็นสิริมงคลเข้ามา จากเนื้อหากจุดประทัดจีนแสดงให้เห็นว่าการจุดประทัดจีนมี
 บทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของคนไทยเชื้อสายจีน จึงนิยมจุดประทัดจีนในเทศกาลตรุษจีน
 เทศกาลเซ็งเม้ง และงานที่สำคัญ เสียงประทัดดังเปรี้ยงปร้างเป็นการเพิ่มบรรยากาศให้สนุกสนาน
 และคึกคักยิ่งขึ้น จึงเป็นความคิดปรารถนาของคนไทยเชื้อสายจีนที่จะแสวงหาความสุขความเจริญ
 ในชีวิต

ธรรมเนียมการจุดประทัดจีนที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทยสอดคล้องกับ
 คนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยการจุดประทัดจีนเป็นกิจกรรมประจำที่เด็ก ๆ ขึ้น

ชอบ และกลายเป็นสัญลักษณ์ของคนจีนในวันตรุษจีน และมีชื่อเสียงในทั่วโลก ประทัดคนจีน เรียกว่า “เปียนเพา” (鞭炮) คนจีนจุดประทัดจีนเพื่อสร้างบรรยากาศคึกคักในวันตรุษจีน แต่ปัจจุบันรัฐบาลจีนกำหนดวันเวลา และสถานที่จุดประทัดจีนเพื่อความปลอดภัยของคน ทรัพย์สิน เงินทองและสิ่งแวดล้อม จึงทำให้การจัดประทัดจีนแค่ได้ปรากฏในวันตรุษจีน เทศกาลเซ็งเม้งที่ สุสาน และเขตชานเมืองห่างจากเมือง

3.1.1.10 การแต่งงาน

สารคดีเรื่อง ตื่นหนึ่งเกี้ยว กล่าวถึงการแต่งงานมีความหมายแก่คู่บ่าวสาวและครอบครัวทั้งสองฝ่าย การแต่งงานของจีนเพื่อแสดงความมั่นคงความรักของคู่บ่าวสาวซึ่งหมายถึงจะมีลูกหลานสืบสกุลครอบครัว คนไทยเชื้อสายจีนจึงให้ความสำคัญกับการแต่งงานอย่างมาก เพื่อทำตามประเพณีการแต่งงานของจีน และเป็นสิริมงคลของชีวิตทั้งบ่าวสาว ดังความว่า

เมื่อใดที่ฝ่ายหญิง-ฝ่ายชายตกลงกันได้ว่าจะแต่งงานกันฝ่ายชายจะเอาดวงของทั้งคู่ คือบ่าวสาว ไปให้จีนเสทำการ “ชิงเมีย” แปลว่า ผูกดวง

เสร็จแล้วฝ่ายชายก็จะทำการ “ทงใจ” คือ ส่งข่าวรายละเอียดของฤกษ์ยามต่าง ๆ เช่น เจ้าบ่าวเจ้าสาวจะต้องไปสรรหาม ตัดผมในวันไหนช่วงเวลาไหน ต้องลงกรรไกรตัดผ้าตัดชุดแต่งงาน ในวันและเวลาอะไร

(ตั้งหนึ่งเกี้ยว 2541 : 154)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คู่บ่าวสาวได้แต่งงานกันและมีความสุขสร้างครอบครัวด้วยกัน ส่วนใหญ่จะขึ้นกับความรักทั้งสองฝ่ายให้กันและกัน แต่คนไทยเชื้อสายจีนยังเชื่อกันว่า ความสุขของคู่บ่าวสาวในอนาคตยังมีส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับดวงชะตาของทั้งสองฝ่ายที่เหมาะสมกัน สะตามประเพณีจีน ฝ่ายชายมีหน้าที่หาหมอกผูกดวงของคู่บ่าวสาวและเลือกฤกษ์ยามที่ดีของการแต่งงานและประกาศให้รับรู้ทั้งสองฝ่ายและเพื่อนญาติมิตร จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการแต่งงานของคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับการแต่งงานอย่างมากและพิธีพิธีกันทุกอย่างอย่างละเอียด เพื่อเป็นความสุขความเจริญและสิริมงคลแก่คู่บ่าวสาว

ธรรมเนียมการแต่งงานที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทยสอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยคนจีนเรียกเจ้าบ่าว “ชิงหลัง” (新郎) เจ้าสาว “ชิงเหนียง” (新娘) การแต่งงานของคู่บ่าวสาวจึงมีความหมายสำคัญสำหรับทั้งสองฝ่ายตามธรรมเนียมของคนจีนซึ่งแตกต่างกับธรรมเนียมของคนไทยเชื้อสายจีน คือ การเลือกฤกษ์ยามแต่งงานเป็นหน้าที่ของฝ่ายหญิง ไม่ใช่ฝ่ายชาย และแม่ของเจ้าสาวจะเป็นคนรับผิดชอบเรื่องผูกดวงให้แก่คู่บ่าวสาว และหาฤกษ์ยามในการแต่งงาน เพื่อเป็นสิริมงคลและความมั่นคงของครอบครัว

3.1.1.11 การไหว้อาพั่ว

สารคดีเรื่อง ตีงหนั่งเกี้ย กล่าวถึงคนจีนมีความเชื่อเรื่องเทพอาพั่ว ซึ่งเป็นเทพที่ปกป้องคุ้มครองทารกเพื่อให้มีชีวิตปลอดภัยจนถึงออกรือน เมื่อคุณแม่ตั้งครรภ์คนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมไหว้อาพั่วเพื่ออธิษฐานแทนลูกหลาน ดังความว่า

คนจีนมีธรรมเนียมเมื่อเด็กเกิดใหม่ โดยเฉพาะลูกคนแรกของครอบครัว ไม่ว่าจะป็นเด็กชายหรือเด็กหญิง พ่อแม่ของฝ่ายหญิงที่ลูกสาวออกรือนไป แล้วเพิ่งคลอดบุตร จะต้องจัดเตรียมของไหว้ให้ลูกสาว เพื่อใช้ไหว้อาพั่วเป็นธรรมเนียม อธิษฐานขอให้ท่านคุ้มครองดูแลลูกเล็กของเรา
(ตีงหนั่งเกี้ย 2541 : 115-116)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับหญิงมีครรภ์และลูกผสม สิ่งที่น่าห่วง คือ ความปลอดภัยของทั้งแม่และลูกพวกเขาจึงมีความเชื่อว่าเทพอาพั่วคุ้มครองความปลอดภัยของหญิงมีครรภ์และลูก การไหว้อาพั่วนี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าพ่อแม่ห่วงใยลูกหลานอยู่เสมอ แม้ลูกหลานจะออกรือนไปแล้วก็ตาม

ธรรมเนียมการไหว้อาพั่วที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทยสอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยอาพั่ว ตามสำเนียงของภาษาจีนจึงเรียกว่า "อาพั่ว" (阿婆) ซึ่งเป็นพี่เลี้ยงเด็กของคนจีนในสมัยโบราณ ปัจจุบันยังเชื่อว่าเมื่อหญิงตั้งครรภ์อาพั่ว จะสถิตอยู่ในครอบครัวเพื่อปกป้องคุ้มครองผู้หญิงมีครรภ์ และเด็กในท้อง ระหว่างผู้หญิงตั้งครรภ์ครอบครัวคนจีนดใช้กรรไกร และตะปู เพื่อไม่ให้ผลกระทบไม่ดีต่อเด็กในท้อง

3.1.1.12 การขอลูกที่ศาลเจ้าพ่อเสือในวัน "ง่วงเซียวโจ้ย"

สารคดีเรื่อง ตีงหนั่งเกี้ย กล่าวถึง ตามความนิยมของคนจีน ครอบครัวของคนจีนนิยมมีครอบครัวใหญ่ และลูกหลานจำนวนมากเพื่อสืบสกุลและสืบทอดสมบัติของพ่อแม่ และปู่ ย่า ตา ยายทำไว้ เพื่อขยายให้ครอบครัวใหญ่โตและมีอำนาจ และเกียรติในสังคม ดังความว่า

นอกจากธรรมเนียมไปไหว้ที่ศาลเจ้าในช่วงตรุษจีน ก็จะมีการไหว้เจ้าอีกเทศกาลหนึ่งที่คนศรัทธากันเหลือเกิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครอบครัวที่ยังไม่มีลูก และอยากมีมาก ๆ จะนิยมไปขอลูกที่ "ตัวเล่าเอี้ย" หรือศาลเจ้าพ่อเสือ ในคืนวันที่ 15 เดือน 1 ของจีน เรียกเทศกาลนี้ว่า "จับโหวงแม่" ตรงกับเทศกาลไหว้ครั้งที่ 2 ในวันที่ 15 เดือน 1 ของจีนที่เรียกว่า "ง่วงเซียวโจ้ย" พอดี

(ตีงหนั่งเกี้ย 2541 : 45)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ตามความนิยมของคนจีน การสร้างครอบครัวและมีลูกหลานมากมายสืบสกุลจึงเป็นหน้าที่ของแต่ละครอบครัว คนไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดรักษาความนิยมจีน

ถึงประเทศไทย เมื่อคู่บ่าวสาวแต่งงานกัน ไม่มีลูกหลานสืบสกุลจึงกลายเป็นเรื่องใหญ่โตที่ต้อง
แก้ไข และนิยมขอลูกที่ศาลเจ้าพ่อเสือในวัน "ง่วงเซียวโจ้ย" เพื่อพึ่งพาความช่วยเหลือจากสิ่ง
ศักดิ์สิทธิ์จากเนือหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนนิยมมีครอบครัวใหญ่และลูกหลาน
จำนวนมากเช่นกัน จึงให้ความสำคัญกับจำนวนของลูกหลาน เพื่อจะได้สืบและขยายสกุลของ
ครอบครัว ลูกหลานจึงเป็นความเจริญรุ่งเรือง เกียรติ และฐานะในสังคมสำหรับคนไทยเชื้อสายจีน

ธรรมเนียมการขอลูกที่ศาลเจ้าพ่อเสือในวัน "ง่วงเซียวโจ้ย" ที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติ
ในประเทศไทยสอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดย
ภาษาจีนกลางเรียกว่า "หยวนเซียวโจ้ย" (元宵节) เป็นวันสุดท้ายของวันตรุษจีน คนจีนมีธรรมเนียม
นิยมเที่ยวชมโคมไฟสวยงามที่แขวนตามถนนและคนจีนบางถิ่นเชื่อว่ามีเทพโคมไฟสถิตอยู่ใน
โคมไฟ จึงมีพิธีขอลูกจากเทพโคมไฟ แต่เป็นธรรมเนียมเฉพาะของชาวกวางตุ้ง คนจีนแต้จิ๋ว และ
คนภาคเหนือส่วนชาวภาคใต้ไม่มีธรรมเนียมการขอลูกจากเทพโคมไฟในเทศกาลง่วงเซียวโจ้ย

3.1.13 การฉลองเซียด

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก กล่าวถึง คนจีนให้ความสำคัญ
ผู้สูงวัยและหากใครมีอายุยืนถือเป็นสิ่งที่ต้องเฉลิมฉลองคนจีนที่เมื่ออายุถึง 60 ปี 72 ปี และ 84 ปี
นับเป็นอายุสำคัญ คนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมจัดงานใหญ่โตหรูหราเพื่ออวยพรวันเกิดแก่ผู้สูงวัย
ดังกล่าวว่า

นิยมกันว่า ใครที่ผ่านวัยมาได้ถึง 60 ปี ถ้ามีฐานะร่ำรวยก็นิยมฉลองเซียด
ซึ่งไม่ใช่เฉพาะ 5 รอบ แต่อายุถึง 6 รอบ หรือ 72 ปี หรือ 8 รอบ คือ 84 ปี ก็ฉลอง
กัน

(ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก. 2547 : 119)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับอายุครบ 5 รอบ หรือ
6 รอบ ซึ่งนับเป็นผู้ที่อายุยืนยาวลูกหลานจึงต้องจัดงานใหญ่โตเลี้ยงญาติมิตรเพื่ออวยพรเติมพลัง
ให้แก่ผู้สูงวัยให้อายุยาวนานออกไปอีก จากเนือหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้
ความสำคัญกับผู้อาวุโสซึ่งเป็นผู้ที่ต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตมาอยู่ยาวนานจนมีอายุมากขึ้นนี้
ลูกหลานต้องจัดงานฉลองเซียดแก่พ่อแม่และผู้ใหญ่เป็นการกระทำเพื่อแสดงความรักและความ
กตัญญูของลูกหลานที่มีต่อผู้อาวุโสในครอบครัวด้วย

ธรรมเนียมการฉลองเซียดที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทยสอดคล้องกับการ
ปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเซียดตามออกเสียงภาษาจีนกลางเรียกว่า
"เซินฉือ" (生日) ซึ่งหมายถึงวันเกิดของคนจีนคนจีนมีธรรมเนียมฉลองเซียดในทุกกลุ่มทุกวัย
แต่มีความหมายต่างกัน การฉลองในกลุ่มผู้อาวุโสของคนจีนจึงนิยมจัดงานใหญ่และเน้นเลี้ยงอาหาร

ที่มีความหมายเพื่ออวยพรให้ผู้อาวุโสมีความสุขพรั่งกายแข็งแรงและอายุยืน การฉลอง“เซินฉู่เอ๋อ” แก่ผู้อาวุโสจึงเป็นที่นิยมในกลุ่มอาวุโสของครอบครัวคนจีน

3.1.1.14 การแขวนโคมแดง

สารคดีเรื่อง ตั่งหนั่งเกี้ย กล่าวถึง โคมแดงเป็นโคมกระดาษสีแดงที่เขียนชื่อนามสกุลของคนตาย และลูกหลานติดไว้ที่หน้าจ่าปาหลังจากพ่อแม่เสียชีวิต คนไทยเชื้อสายจีนแขวนโคมแดงเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีลูกชายมากมายสืบสกุล ดังความว่า

โคมแดงที่ว่า เป็น โคมลูกหลานฝ่ายชาย ซึ่งในงานศพของพ่อแม่จะต้องมีโคมแดงแขวนอยู่หน้าโลงจ่าปา เป็นสัญลักษณ์บอกว่าคนตายมีลูกหลานกี่คน ลูกเขยกี่คน

โดยลูก 1 คนต้องมีโคมแดง 1 คู่ เช่น

คนตายมีลูกชาย 3 คน แชน่แต่

มีลูกเขย 1 คน แชน่เล้า

ลูกเขยอีก 1 คน แชน่เบ๊

กับหลานชายคนโตสุด แชน่แต่

โดยหลานชายคนโตนี้ คนจีนให้ถือว่าเป็นลูกชายคนเล็กในกรณีนี้ ก็จะมีโคมแดง 6 คู่ แขนงอยู่ที่โลงจ่าปา โคมนี้มีตัวอักษรแสดงเขียนเป็นคำอวยพร

(ตั่งหนั่งเกี้ย 2541 : 140)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีธรรมเนียมแขวนโคมแดงที่เขียนสกุลที่หน้าจ่าปาเพื่อแสดงความภูมิใจที่มีลูกชายสืบสกุลของครอบครัวต่อผู้ที่มาอาลัยคนตาย จำนวนโคมแดงยิ่งเยอะแสดงให้เห็นว่าครอบครัวมีจำนวนลูกชายและหลานชายมาก จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนนิยมมีครอบครัวใหญ่ และลูกหลานจำนวนมากเพื่อสืบสกุลของครอบครัว และให้ความสำคัญลูกผู้ชายมากกว่าลูกผู้หญิง ผู้ชายจึงเป็นตัวแทนของอำนาจ พลัง ความเป็นผู้นำ และสามารถสร้างฐานะ สร้างเกียรติแก่ครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีน

ธรรมเนียมการแขวนโคมแดงที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทยไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยปัจจุบันธรรมเนียมแขวนโคมแดงที่ริมถนนหรืออยู่หน้าโลงจ่าปาไม่ได้ปรากฏในชีวิตประจำวันของคนจีนอีกแล้ว นโยบายปัจจุบันของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนกำหนดไม่ให้ครอบครัวมีลูกหลานจำนวนมาก จึงไม่จำเป็นต้องใช้โคมแดงมาแสดงจำนวนลูกหลานเมื่อในพิธีศพ และการแขวนโคมแดงที่ริมถนนจะทำให้เมืองไม่ทันสมัยและไม่สวยงาม และลูกหลานปัจจุบันไม่ยอมทำพิธียุ่งยาก จึงทำให้ธรรมเนียมแขวนโคมแดงให้คนตายจึงหายไป

สรุปได้ว่า ธรรมเนียมจีนต่าง ๆ ที่คนไทยเชื้อสายจีนสืบทอดรักษาเป็นภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษจีนโบราณสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ชีวิตประสบแต่ความสุขก้าวหน้าและเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้นและคนจีนที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนปัจจุบันยังได้ปฏิบัติตามทุกธรรมเนียมอย่างเคร่งครัดโดยเฉพาะธรรมเนียมเทศกาลตรุษจีน คนไทยเชื้อสายจีนจึงได้สืบทอดรักษาธรรมเนียมต่าง ๆ ของจีนมาถึงประเทศไทย เพื่อเป็นสิริมงคลให้กับครอบครัวและญาติมิตร การปฏิบัติตามธรรมเนียมดังกล่าวของจีนจึงแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับครอบครัวการเคารพพ่อแม่ ผู้อาวุโสในครอบครัวมาอย่างต่อเนื่อง

3.1.2 สิ่งที่เป็นมงคล

คนจีนมีแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นมงคล โดยเกี่ยวกับ สัตว์ ผลไม้ ดอกไม้ และต้นไม้ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษจีนโบราณที่นำสิ่งของรอบตัวมาสร้างแนวคิดความเป็นมงคลในชีวิตได้ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สิ่งมงคลนำพาชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งปรากฏอยู่ในที่อยู่อาศัย อาหารการกิน และนำไปใช้ได้ใช้ในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ เช่น พิธีไหว้เจ้า การไหว้บรรพบุรุษ ฯลฯ

3.1.2.1 สัตว์มงคล

คนจีนโบราณมีความเชื่อว่ากิเลน หงส์ เต่า และมังกรเป็นสัตว์เทพเจ้า ดังนั้นจึงเรียกรวมกันว่า "สี่มงคล" ใช้เป็นสัญลักษณ์ของความป็นสิริมงคล นอกจากนี้ ยังมีไก่ หมู ปลา ฯลฯ เป็นสัตว์สิริมงคลที่อยู่ในอาหารการกินเช่นกัน คนไทยเชื้อสายจีนนิยมใช้สัตว์มงคลในชีวิตประจำวันเพื่ออวยพรชีวิตพบแต่ความโชคดี และเจริญรุ่งเรือง

3.1.2.1.1 กิเลน

สารคดีเรื่อง บ่วงสี่อยู่เอี : ทุกเรื่องให้สมปรารถนา กล่าวถึง กิเลนเป็นสัตว์เทพนิยาย และเป็นสัญลักษณ์ของวาสนาและความมั่นคง จึงทำให้คนไทยเชื้อสายจีนนิยมวางตุ๊กตากิเลนไว้หน้าบ้าน เพื่อเป็นสิริมงคลที่นำมาแต่ความโชคดี ดังความว่า

คำจีนแต่จิวเรียกว่า 'ซีหลิน' ซีหลินเก้าชื่อ แปลว่า กิเลนมาถึงบ้านแล้ว
หมายความว่า บ้านนี้กำลังจะมีเรื่องมงคล ซึ่งมักจะหมายถึงวิวมงคลนั่นเอง ถ้า
เป็นตัวกิเลนพาเด็กมา มีนัยอวยพรว่า ขอให้มีความสุขในเร็ววัน

(บ่วงสี่อยู่เอี : ทุกเรื่องให้สมปรารถนา. 2540 : 49-50)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่ากิเลนเป็นสัตว์ที่มีคุณธรรมและเมตตา กรุณา ฮ่องเต๋ในอดีตของจีนจะใช้กิเลนเป็นสัญลักษณ์ของความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรือง คนจีนปัจจุบันรวมลูกหลานจีนในไทยนิยมนำตุ๊กตากิเลนวางไว้ในบ้านหรือหน้าบ้านเพื่ออธิษฐานให้สิ่งดีงามเข้ามาในบ้าน และเชื่อตำนานที่ว่า "กิเลนจะส่งลูกชายมาให้" จากเนื้อหาสารคดีที่

นำเสนอเรื่องกิเลนแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนมีความปรารถนาจะแสวงหาความสุข ความเจริญให้ชีวิต จึงสร้างแนวคิดด้านสัตว์มงคลผ่านตัวกิเลนซึ่งเป็นสัตว์ที่ไม่อยู่จริงในชีวิตประจำวัน อีกทั้งแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับลูกชายมาก จึงนำความเชื่อเรื่องกิเลนจะส่งลูกชายมาได้เผยแพร่ในกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนอย่างต่อเนื่อง

3.1.2.12 หงส์

สารคดีเรื่อง บ่วงสี่อยู่สี่ : ทุกเรื่องให้สมปรารถนา กล่าวถึง หงส์เป็นสัตว์ในจินตนาการ จึงมีส่วนประกอบสวยงาม 5 ชนิด คือ หัวไก่ฟ้า ปากนกแก้ว ตัวเป็นตัวเป็ดแมนดาริน ขานกกระสา และหางนกยูง หงส์นับเป็นราชาแห่งนกทำหน้าที่ปกป้องนกทั้งหลาย หงส์จึงเป็นสัตว์ที่มีอำนาจ และเกียรติยศ ดังความว่า

หงส์เป็นสัตว์จินตนาการของจีนเหมือนมังกรและกิเลน เกิดจากการนำเอา นก 5 ชนิดมาประกอบกัน

หัวของหงส์ คือ หัวไก่ฟ้า แต่ปากนกแก้ว ตัวเป็นตัวเป็ดแมนดาริน ขานกกระสา และหางนกยูง

(บ่วงสี่อยู่สี่ : ทุกเรื่องให้สมปรารถนา. 2540 : 45)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า หงส์เป็นสัตว์ที่มีขนสวยและรูปร่างงดงาม เป็นจักรพรรดินีแห่งนรก จึงนับเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นสิริมงคล ความสุข และการปกครองอย่างยุติธรรมฮ่องเต้จีนใช้หงส์เป็นสัญลักษณ์แทนอำนาจและเกียรติยศ จากเนื้อหดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนนิยมมีชีวิตสดใสและเต็มไปด้วยสีสัน จึงให้หงส์ซึ่งเป็นสัตว์ในจินตนาการที่มีสีสันมาเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นสิริมงคลด้านความสุข ความสดใส ความสมหวังในชีวิต

3.1.2.13 เต่า

สารคดีเรื่อง บ่วงสี่อยู่สี่ : ทุกเรื่องให้สมปรารถนา กล่าวถึง เต่าเป็นสัตว์สิริมงคลหนึ่งในสี่ของ "สี่มงคล" ของสัตว์จีน เต่าเป็นสัตว์ที่มีอายุมากที่สุด เรียกว่าเต่าพันปี เต่าจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของอายุที่ยืนยาวของคนไทยเชื้อสายจีน ดังความว่า

คำจีนแต่จิวเรียกเต่าว่า 'เฮียก'

เต่าเป็นสัญลักษณ์ที่มีอายุยืน จึงใช้เป็นสัญลักษณ์มงคลว่าให้มีอายุยืนเช่นกัน

(บ่วงสี่อยู่สี่ : ทุกเรื่องให้สมปรารถนา. 2540 : 65)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า เต่าเป็นสัตว์มงคลชนิดเดียวที่มีอยู่จริง และเป็นสัตว์ที่มีอายุยืนที่สุดของ "สี่มงคล" ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นสิริมงคลและอายุยืน อีกทั้งยังเชื่อกันว่าเต่าเป็นผู้หยั่งรู้ฟ้าดิน ดังนั้นผู้คนจึงเชื่อว่าเต่าเป็นเทพเซียนเต่า คนไทยเชื้อสายจีนนิยมนำเต่าหินหรือ

เต่าทองแดงตั้งไว้ที่บ้าน เพื่อเป็นสัญลักษณ์ความมั่นคงยาวนานของครอบครัว จากเนื้อหาแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับผู้อาวุโสให้มีชีวิตยืนยาว อยู่เป็นให้กำลังใจ และคอยเป็นหลักให้ลูกหลาน ได้มีที่พึ่งตลอดไปอีกยาวนาน

3.1.2.14 มังกร

สารคดีเรื่อง บ่วงสื่ออยู่: ทุกเรื่องให้สมปรารถนา กล่าวถึง มังกรเป็นสัตว์เงินตราการบนสวรรค์ของจีนและมีความหมายเป็นสิริมงคล มังกรถือว่าเป็นสัตว์มงคลที่สุดในบรรดา "สี่มงคล" และยังเป็นสัญลักษณ์ของงานเงินด้วย ดังความว่า

คนจีนเรียกว่า "เลี้ยง"

มีความหมายถึง พลั่ง อำนาจ ความยิ่งใหญ่ เพศชาย

(บ่วงสื่ออยู่: ทุกเรื่องให้สมปรารถนา. 2540 : 36)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนจีนถือว่ามังกรเป็นสัตว์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุด และเป็นสัญลักษณ์ที่มงคลที่สุดในความคิดของคนจีน มังกรสามารถเดินบนดินได้ ว่ายน้ำในน้ำได้ และบินบนท้องฟ้าได้ เต็มไปด้วยอำนาจของเทพเจ้า และเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจและเกียรติยศ จึงนิยมใช้รูปมังกรปักลงบนเสื้อผ้าของฝ่ายชายในราชสำนัก หรือเขียนลงบนภาพเขียน ภาพฝาผนัง วัดจีน ศาลเจ้าในประเทศไทย ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่คนไทยเชื้อสายจีนรู้จักกันอย่างดี จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับอำนาจ ความยิ่งใหญ่ ฐานะ และเกียรติยศในชีวิต เพื่อให้ชีวิตประสบความสำเร็จและเจริญรุ่งเรือง

3.1.2.15 ปลาตุ๊ก

สารคดีเรื่อง บ่วงสื่ออยู่: ทุกเรื่องให้สมปรารถนา กล่าวถึง ปลาเป็นสัตว์สิริมงคลและเป็นอาหารสำคัญในชีวิตประจำวัน คนไทยเชื้อสายจีนนิยมใช้รูปภาพมีปลาตุ๊กมาประดับห้องเพื่อเป็นสิริมงคล เช่น รูปภาพปลาตุ๊กคาบส้ม หมายถึง การขอให้ชีวิตโชคดีมีความสุข ดังความว่า

ลวดลายประคูกคาบส้ม จีนเรียกว่า นี้นี้ได้กิก แปลว่าทุก ๆ ปีขอให้โชคดีตลอดไป

(บ่วงสื่ออยู่: ทุกเรื่องให้สมปรารถนา. 2540 : 74)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ส้มเป็นผลไม้สิริมงคลที่หมายถึง ความโชคดี ปลาเป็นสัตว์สิริมงคลที่หมายถึง ชีวิตเหลือกินเหลือใช้ ส้มกับปลาผสมกันจึงกลายเป็นรูปภาพสิริมงคล และคนไทยเชื้อสายจีนนิยมติดรูปภาพปลาตุ๊กกับส้มในห้องเพื่อเป็นสิริมงคลในชีวิต จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนมีความปรารถนาให้ชีวิตมีอาหารการกินทุกวัน เพื่อความสุขความสมบูรณ์ของชีวิตด้านร่างกาย

3.1.2.1.6 เปิดแมนดาริน

ในสารคดีเรื่อง บ่วงสี่อยู่สี่: ทุกเรื่องให้สมปรารถนา กล่าวถึง เปิดแมนดารินเป็นสัตว์ที่สวยงาม และเป็นสัญลักษณ์สิริมงคลที่ใช้ในงานแต่งงานของคนไทยเชื้อสายจีนด้วย และใช้เพื่อให้อวยพรคู่บ่าวสาวให้ได้อยู่ด้วยกันตลอดไป ดังความว่า

ภาษาจีนเรียกว่า “อวงเอี้ย”

เป็นสัญลักษณ์ถึงการแต่งงาน ชีวิตคู่ที่มีความสุข

(บ่วงสี่อยู่สี่: ทุกเรื่องให้สมปรารถนา. 2540 : 70)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สัตว์สิริมงคลเปิดแมนดาริน มีความหมายถึงความรักเดียวใจเดียว และซื่อสัตย์ต่อกัน เปิดแมนดารินจึงเป็นสัตว์เฉพาะสำหรับคู่บ่าวสาว เปิดแมนดารินจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของความรักและการแต่งงาน จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญของการสร้างครอบครัวมาก จึงนิยมใช้สิ่งของต่างๆ ที่มีลวดลายเปิดแมนดาริน มาอวยพรให้คู่บ่าวสาวใช้ชีวิตร่วมกันอย่างยาวนานและมีความสุข และสอดคล้องกับความคิดโบราณจีนว่าคู่ชีวิตต้องรักกันตลอดไปไม่มีวันเลิกกัน และภรรยาต้องรับใช้สามีและซื่อสัตย์ต่อสามีอยู่เสมอ

3.1.2.1.7 มังกรเขียว เสือขาว

สารคดีเรื่อง บ่วงสี่อยู่สี่: ทุกเรื่องให้สมปรารถนา กล่าวถึง คนไทยเชื้อสายจีนพิถีพิถันกับการเลือกของขวัญมาก คนไทยเชื้อสายจีนนิยมใช้มังกรเขียวและเสือขาวเป็นสิ่งของประจำทิศทางตะวันตกและตะวันออก เพื่อเป็นสิริมงคล ดังความว่า

จ้อ แปลว่า ซ้าย หรือทางซ้าย คือทิศตะวันตก

อ้าว แปลว่า ขวา หรือทางขวา คือทิศตะวันออก

ซี่ซิ่งหรือจตุรทิศสัตว์เทพ จึงประกอบด้วย

แซ่เล้ง หรือมังกรเขียว ประจำอยู่ที่ทิศตะวันตก

แป๊ะโฮ้ว หรือเสือขาว ประจำอยู่ที่ทิศตะวันออก

(บ่วงสี่อยู่สี่: ทุกเรื่องให้สมปรารถนา. 2540 : 57)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญอย่างสูงกับการจัดฮวงจุ้ยและทิศทางของฮวงจุ้ย และเชื่อกันว่าทิศทางของฮวงจุ้ยที่ถูกโฉลกจะมีพลังวิเศษช่วยให้อายุยืนยาวและลูกหลานมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง มังกรเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ บนสวรรค์ จึงเป็นสัญลักษณ์ของอำนาจและเกียรติยศ ส่วนเสือเป็นเจ้าป่าของลูกมนุษย์ สัตว์ทั้งสองนับเป็นสัตว์สิริมงคล คนไทยเชื้อสายจีนนิยมใช้หินสร้างมังกรเขียวและเสือขาวและวางประจำในทิศทางของฮวงจุ้ยที่ดี

3.1.2.17 หมู

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก กล่าวถึง หมูที่เป็นสัตว์เรียบง่าย อยู่ดีกินดี คนจีนจึงได้สร้างความหมายใหม่ซึ่งเป็นสิริมงคลแก่หมู ว่าหมูหมายถึง ชีวิตที่มีความสุขสบาย มีอาหารการกินอุดมสมบูรณ์ จึงนิยมใช้หมูในงานมงคลต่าง ๆ ดังความว่า

หมู มีความหมายถึงความมั่งคั่ง ด้วยความอ้วนของตัวหมู สะท้อนถึง
ความกินคืออยู่ดี

(ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก. 2540 : 35)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า หมูเป็นสัตว์ที่มีคุณสมบัติตรงตามความใฝ่ฝันของคนไทย เชื้อสายจีน คือ ชีวิตที่สุขสบายมีอาหารการกินอุดมสมบูรณ์ คนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมนำหมูมาไหว้เจ้าและไหว้บรรพบุรุษในงานต่างๆ คนไทยเชื้อสายจีนยังเชื่อว่าเมื่อนำของที่เป็นสิริมงคลไปไหว้เจ้าและไหว้บรรพบุรุษจะได้มีสิ่งดี ๆ กลับมา

3.1.2.18 ไก่

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก กล่าวถึง ไก่เป็นสัตว์สิริมงคลที่หมายถึง หน้าที่การงานที่ดี ดังความว่า

ไก่ มีความเป็นมงคล 2 อย่าง คือ

1. หงอนไก่สื่อถึงหมวกขุนนาง ความหมายมงคลจึงเป็นความก้าวหน้าในงาน
2. ไก่ขันตรงเวลาทุกเช้า สะท้อนถึงการรู้งาน

(ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก. 2540 : 35)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าไก่เป็นสัตว์ที่มีเสียงขันไพเราะน่าฟัง ไก่ใช้เสียงขันปลุกคนให้ตื่นนอนตรงเวลาทุกเช้า ไก่จึงเป็นสัตว์สิริมงคล หมายถึง การรู้หน้าที่ของตน ไก่จึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของหน้าที่การงานที่ดีและมั่นคง คนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมนำไก่ไปไหว้เจ้าและบรรพบุรุษเพื่อให้ผู้ไหว้มีหน้าที่การงานที่ดี ประสบความสำเร็จก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับหน้าที่การงานของตนอย่างมากและภาคภูมิใจที่มีงานที่ดี

แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นมงคลในชีวิตที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยยึดถือ นั้น สอดคล้องกับแนวคิดของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสัตว์ "สี่มงคล" ของคนจีนคือ กิเลน หงส์ เต่า และมังกร ตามการออกเสียงของภาษาจีนกลางก็คือ "หฺยฺหลิน" (麒麟) "เฟินหวง" (凤凰) "อู๋กวน" (乌龟) "หลง" (龙) ซึ่งได้ปรากฏในชีวิตประจำวันของคนจีน มังกรและหงส์เป็นสัญลักษณ์ของอำนาจ เกียรติ และฐานะ สัตว์มงคลสองอย่างนี้จึงได้ปรากฏใน

การแต่งงาน ภาพเขียน ภาพฝาผนัง และเสื้อผ้าของคนจีน กินเลน เป็นสัตว์ที่อวยพรให้มีลูกหลาน สืบสกุล และคนจีนนิยมใช้ตุ๊กตาเต่าอวยพรให้ผู้ใหญ่มีอายุยืน ส่วนสัตว์ที่มีสิริมงคลและคนจีนถือว่าเป็นสัตว์ใหญ่ คือ ไก่ เป็ด ปลา หมู ตามออกเสียงภาษาจีนก็คือ “จี้” (鸡) “ฉูา” (鱼) “หญู” (猪) “ฉว่” (肉) ได้ปรากฏในการไหว้เจ้า ไหว้บรรพบุรุษ และอาหารการกินทุกมื้อ ซึ่งเป็นสัตว์ที่คนจีนนิยมใช้กันมากที่สุดในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า บรรพบุรุษจีนโบราณได้สัตว์ทั้งหลายเป็นสัญลักษณ์เพื่อสร้างความหมายสิริมงคลแก่ชีวิตตน และเป็นสัตว์ที่ปรากฏในชีวิตประจำวันและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนจีนที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเช่นกัน จากสิริมงคลทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดรักษาวัฒนธรรมจีนที่บรรพบุรุษคิดค้นมา และมีความคิดปรารถนาเพื่อแสวงหาความสุข ความงาม และความปรารถนาในชีวิตของพวกเขา ในด้านที่อยู่อาศัย อาหารการกิน หน้าที่การงาน ความเจริญรุ่งเรือง การมีอายุยืน เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

3.1.2.2 ผลไม้มงคล

ผลไม้เป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์สูงต่อร่างกายคนจีนชอบกินผลไม้หลากหลายชนิดในชีวิต คนจีนได้ตั้งความหมายอันเป็นมงคลแก่ผลไม้ต่างๆ ซึ่งเป็นผลไม้ที่คนไทยเชื้อสายจีนนิยมนำมาไหว้เจ้า ไหว้บรรพบุรุษ และใช้ในงานต่าง ๆ เพื่อเป็นสิริมงคลตามปรารถนาของตน

3.1.2.2.1 ลูกท้อ

สารคดีเรื่อง บ่วงสี่อยู่อี: ทุกเรื่องให้สมปรารถนา กล่าวถึง วรรณกรรมจีนเรื่องไซอิ๋ว ได้พูดถึงลูกท้อ ซึ่งเป็นผลไม้บนสวรรค์ และเป็นผลไม้วิเศษ เมื่อได้รับประทานจะมีอายุยืนยาวเสมอ ฟาดิน ดังความว่า

จากตำนานไซอิ๋ว จะมีเรื่องเล่าถึงลูกท้อว่า เป็นผลไม้สวรรค์ ปลูกลงอยู่ใน
สวรรค์ของอ๋วงบ้อเนี้ย (เจ้าแม่มารดาแห่งสวรรค์)

(บ่วงสี่อยู่อี: ทุกเรื่องให้สมปรารถนา. 2540 : 133)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ลูกท้อเป็นผลไม้โดยเฉพาะของเจ้าแม่อ๋วงบ้อเนี้ยที่ใช้ในงานเลี้ยงพวกเซียน ลูกท้อจึงเป็นผลไม้สิริมงคลและเป็นสัญลักษณ์ของการมีอายุยืนยาว คนไทยเชื้อสายจีนนิยมใช้ลูกท้อเป็นผลไม้พิเศษในงานฉลองแซ่ชิดของผู้ใหญ่ จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับอายุ และสุขภาพของผู้อาวุโสในครอบครัว จึงมีการทำลูกท้อผลไม้มงคลมาใช้ในโอกาสต่างๆ

3.1.2.2.2 ส้ม

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก กล่าวถึง ส้ม ตามการออกเสียงของภาษาจีนกลางมีความหมายถึงการประสบความสำเร็จและการอวยพรให้โชคดี ซึ่งเป็นผลไม้สิริ

มงคลที่นิยมใช้ในงานต่าง ๆ ดังความว่า

ส้ม คนจีนแต่จิวเรียกแบบชาวบ้านว่า กาแต่ส้มมีอีกคำเรียกว่า ใต้กิก ได้
แปลว่า ใหญ่ กิก แปลว่า มงคล

ใต้กิก จึงแปลว่า มหาสิริมงคล แต่ถ้าแปลง่าย ๆ แบบชาวบ้านก็คือ โชคดี
(ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก. 2547 : 39)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ส้มเป็นผลไม้ที่มีความหมายที่ดีและกลายเป็นผลไม้ประจำเทศกาลวันตรุษจีน เป็นผลไม้ที่นิยมนำไปไหว้เจ้าและบรรพบุรุษเพื่ออวยพรให้ลูกหลาน โชคดี ยังนิยมซื้อมอบส้มให้กับญาติมิตรและเพื่อนสนิท จากเนื้อหาส้มแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนได้มีน้ำใจและเอาใจใส่สมาชิกในครอบครัวและเครือญาติ และขออวยพรให้กันด้วยการมอบส้มสิริมงคล เพื่อเป็นสิริมงคลทั้งสองฝ่าย

3.1.2.23 ก๊วย

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมจีนมีเหมือน, มีต่างและมีแปลก กล่าวถึง ก๊วยเป็นผลไม้ที่มีกลิ่นหอมสีส้มสดใส ก๊วยเป็นผลไม้ที่มีลูกมาก คนไทยเชื้อสายจีนจึงนับก๊วยเป็นสัญลักษณ์ของการมีลูกหลานมากมายสืบสกุล ดังความว่า

จีนแต่จิวออกเสียงว่า เก็ง-เจีย จะเล่นเสียงว่า เก็ง-เจีย-เก็ง-ได้ แปลว่า
ดิ่ง โชคเข้ามา กับอีกความหมายว่า ก๊วย มีผลมากมายแถมเป็นเครือ จึงมีมงคลให้
ลูกหลานมากๆ มีวงศัวานว่านเครือสืบสกุล

(ธรรมเนียมจีนมีเหมือน มีต่าง มีแปลก. 2547 : 39-40)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนนิยมใช้ก๊วยไหว้เจ้าในงานต่าง ๆ เพื่ออวยพรให้ชีวิตของตนเองมีความสุขและเต็มไปด้วยรสชาติหอมหวาน ก๊วยยังเป็นผลไม้ที่มีลูกมากมายหลากหลายผล จึงหมายถึงการมีลูกหลานมากมาย จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับจำนวนลูกหลานในครอบครัว ที่ยังมีมากนับเป็นความเจริญก้าวหน้าของครอบครัว จึงนิยมทำผลไม้ที่มีลูกมากมายหลายหวีเพื่อให้ตนมีลูกมากเช่นเดียวกัน

แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องผลไม้ที่เป็นสิริมงคลที่คนไทยเชื้อสายจีนยึดถืออันนี้สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยคนจีนนิยมใช้ในงานไหว้เจ้า ไหว้บรรพบุรุษ โดยเฉพาะ ในงานฉลองแซฮิด และรับประทานประจำคือ ลูกท้อ ส้ม ก๊วย ภาษาจีนกลางจึงเรียกว่า “เหราจือ” (桃子) “เฮชินจือ” (橙子) “เซียงเจียว” (香蕉) เป็นผลไม้ที่คนจีนให้ความหมายดี และอวยพรให้ชีวิตมีความสุขสบาย จึงได้ปรากฏในทุกเทศกาล และงานที่เป็นสิริมงคล

สรุปได้ว่าผลไม้ที่มีความหมายเป็นสิริมงคล เป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษจีนที่สร้างขึ้น

เป็นความนิยมของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน คนจีนสร้างขึ้นเพื่อใช้ในงานสิริมงคลต่าง ๆ ผลไม้ที่คนไทยเชื้อสายจีนนิยมใช้ในงานไหว้เจ้า ทำพิธีกรรม ไหว้บรรพบุรุษ และฉลองงานใหญ่ ซึ่งเป็นความนิยมที่สืบทอดจากความคิดของคนจีนเพื่อขอพรให้ชีวิตของบุคคลได้ประสบความสำเร็จ เจริญรุ่งเรืองในอนาคต มีครอบครัวสมบูรณ์และมีลูกหลานมากมาย สะท้อนให้เห็นถึงความปรารถนาที่ดีในชีวิตของบุคคลในด้านต่างๆ

3.1.2.3 ดอกไม้มงคล

ดอกไม้เป็นสัญลักษณ์ของความสวยความงามบนโลก มนุษย์มีความปรารถนาจะมีชีวิตสวยงามเหมือนดอกไม้ คนจีนจึงนำดอกไม้แต่ละชนิดมาสื่อความหมายถึงความเป็นสิริมงคลของชีวิต

3.1.2.3.1 ดอกบัว

สารคดีเรื่อง บ่วงสื่ออยู่ : ทุกเรื่องให้สมปรารถนา กล่าวถึง ดอกบัวเป็นดอกไม้ที่บริสุทธิ์ที่บุคคลนิยมไหว้เจ้า ดอกบัวจึงเป็นสัญลักษณ์มงคลทางพุทธศาสนา ดังความว่า

ภาษาจีนแต้จิ๋วเรียกว่า “ในฮวย”

ภาษากลางออกเสียงว่า “เหลียงฮั่ว”

ถือเป็นหนึ่งในแปดของสัญลักษณ์มงคลทางพุทธศาสนา

(บ่วงสื่ออยู่ : ทุกเรื่องให้สมปรารถนา. 2540 : 116)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ดอกบัวเป็นดอกไม้บริสุทธิ์ที่แม่จะเกิดในโคลนตม แต่เมื่อไหล่พ้นน้ำขึ้นมารับแสงสว่างแล้ว กลีบดอกบัวกลับสะอาดบริสุทธิ์ ไม่มีสิ่งใดแปดเปื้อน จึงถือเป็นสัญลักษณ์มงคลทางพุทธศาสนา และนิยมสานัน้ ามนต์ด้วยดอกบัว เจ้าแม่กวนอิมที่คนไทยเชื้อสายจีนนับถือมักประทับบนอาสนะดอกบัว จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นคนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อและศรัทธาในความบริสุทธิ์งดงามของบุคคล ยังสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนมีความปรารถนาให้ตนเองมีความสะอาดบริสุทธิ์ ทั้งกาย วาจา และจิตใจเช่นเดียวกับดอกบัว

3.1.2.3.2 ดอกโบตั๋น

สารคดีเรื่อง บ่วงสื่ออยู่ : ทุกเรื่องให้สมปรารถนา กล่าวถึง ดอกโบตั๋นมีสีสรรหลากหลายเป็นดอกไม้สดใสงดงาม และเป็นดอกไม้ที่หมายถึงความสุขความเจริญจึงกลายเป็นสัญลักษณ์แห่งความสว่างาม และสัญลักษณ์แห่งความรู้ รวยมั่งคั่ง ดังความว่า

ได้ชื่อว่าเป็นราชาดอกไม้ของจีน เป็นดอกไม้เดือน 3 ที่ให้ความหมายถึงความมั่งคั่ง เกียรติ ความสว่างามและเป็นสัญลักษณ์ของฤดูใบไม้ผลิ

ลวดลายดอกไม้โบตั๋นจึงมีน้อยหวยพรถึงความรุ่งเรือง ความสดชื่นร่าเริง

ดอกโบตันสีเขียว หมายถึง เด็กสาวที่สวยงามและฉลาด

(บ่วงสี่อยู่เอี: ทุกเรื่องให้สมปรารถนา. 2540 : 119)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ดอกโบตันของคนจีนเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความสุข ความเจริญรุ่งเรือง และความร่ำรวย ดอกโบตันจึงกลายเป็นดอกไม้ประจำชาติของจีน หมายถึง ความเยือกเย็น สุขุม และมั่งคั่ง คนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมนำภาพวาดจีนที่มีลวดลายดอกโบตันมาแขวนที่บ้าน จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับความ สุข ความเจริญ ความร่ำรวย อันจะทำให้ชีวิตพ้นจากความลำบากยากจน

แนวคิดเรื่องดอกไม้มงคลที่คนไทยเชื้อสายจีนยึดถือนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของคนจีน ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยดอกบัว ภาษาจีนกลางเรียกว่า "เหลียนฟา" (莲花) เป็น ดอกไม้บริสุทธิ์ที่คนจีนนิยมนำมาบูชา ดอกโบตัน ภาษาจีนกลางเรียกว่า "หมู่ตันฟา" (牡丹花) ซึ่งเป็น สัญลักษณ์ของความ สุข ความเจริญรุ่งเรือง และร่ำรวย คนจีนจึงนิยมแขวนภาพเขียนที่มีรูปภาพ ดอกโบตัน และมีสิ่งคู่ขวัญที่บ้าน เพื่ออวยให้ชีวิต ครอบครัวมีแต่ความสุขความเจริญตามความหมาย ที่ดีของดอกโบตัน

สรุปได้ว่า ดอกไม้สิริมงคลคือดอกไม้ที่มีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตัว เป็นดอกไม้ที่สื่อ ความหมายอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นดอกไม้ที่คนจีนนิยมใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อความสวยงามและความ เป็นสิริมงคล คนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมประดับดอกไม้ที่มีความหมายมงคลในงานต่างๆ เพื่อเป็น สิริมงคลแก่ตนและครอบครัว

3.1.2.4 ต้นไม้มงคล

ตามธรรมเนียมจีน ต้นไม้สิริมงคลเป็นต้นไม้ที่นิยมใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ เนื้อหาของสารคดี กล่าวถึงต้นไม้มงคลเพียงชนิดเดียวคือ กิ่งทับทิมซึ่งเป็นต้นไม้สิริมงคลที่ใช้ในพิธีศพแก้ชวย และ พิธีแก้การโดนของ

สารคดีเรื่อง ตั่งหนั่งเกี กล่าวถึง คนไทยเชื้อสายจีนที่นิยมใช้กิ่งทับทิมและใบทับทิมในพิธี ทั้งงานคนเป็น และงานคนตาย เพื่อเป็นสิริมงคล ดังความว่า

เซี่ยะหลิงอั้ง หรือ ใบทับทิม ถือเป็นไม้สิริมงคลที่คนจีนนิยมใช้มากที่สุด
ใช้ในท่งงานพิธี ทั้งอั้งสี่และแป๊ะสี่

(ตั่งหนั่งเกี. 2540 : 142)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับอั้งสี่และแป๊ะสี่ใน ชีวิตประจำวัน อั้งสี่เป็นสิ่งที่ดี เช่น พิธีแต่งงาน แต่แป๊ะสี่เป็นสิ่งที่ไม่ดีและเกี่ยวกับพิธีศพทับทิม เป็นผลไม้ที่มีผลมากมายหลากหลายจึงหมายถึงการมีลูกหลานสืบสกุลมาก คนไทยเชื้อสายจีน จึงนิยมใช้ใบทับทิมในพิธีแต่งงานเพื่อเป็นสิริมงคล จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครอบครัวของ

คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับจำนวนลูกหลานและการสืบสกุล นอกจากนี้ คนไทยเชื้อสายจีนยังมีความผูกพันกับคนตาย และเชื่อกันว่าเมื่อเข้าร่วมงานศพจะมีสิ่งที่ไม่คิดตัวมา คนไทยเชื้อสายจีนใช้ใบทับทิมพรบ้ำนมต์เพื่อเป็นสิริมงคล จากเนื้อหาดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่านอกจากมีเมืองมนุษย์แล้ว ยังมีเมืองผีอีกด้วย

แนวคิดเรื่องต้นไม้มงคลที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยยึดถืออยู่นั้น สอดคล้องกับคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยที่เป็นสิริมงคลของคนจีนนิยมใช้มากที่สุดก็คือ กิ่งทับทิม เช่นกัน จึงเรียกตามออกเสียงภาษาจีนกลางว่า "หซื่อเถียวจื่อ" (石榴枝) ซึ่งเป็นต้นไม้ที่เป็นสิริมงคลในงานแต่งและงานศพ คนจีนเมื่อใช้กิ่งทับทิมในงานแต่งงานเพื่ออวยพรให้ครอบครัวมีลูกหลานมากมายสืบสกุล และเมื่อใช้ในพิธีศพเพื่อเป็นมงคลแก่คนตาย

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมสิริมงคลของคนจีนได้ปรากฏในชีวิตประจำวันหลากหลาย ด้านอาหารการกิน ด้านที่อยู่อาศัยด้านครอบครัว ด้านลูกหลาน ด้านทำงาน และได้เข้าไปในทุกด้านของชีวิตคนไทยเชื้อสายจีน ลูกหลานจีนในประเทศไทยได้นำวัฒนธรรมของสิริมงคลของคนจีนมาและปฏิบัติตามในประเทศไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนมีความคิดปรารถนาให้ชีวิตพบแต่ความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าและความสุขสบายในทุกด้านของชีวิต

3.1.3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมของจีน

เนื้อหาในสารคดีของจิตรรา ก่อรัตนเกียรติ ได้นำเสนออีกหลากหลายประการทั้งด้านอาหารการดื่มน้ำชา การรับประทานยา สุภายิตจีน และฟิงจิวจินซึ่งได้ปฏิบัติสิ่งเหล่านี้ในชีวิตประจำวัน โดยกลายเป็นวัฒนธรรมอันดีในการดำรงชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนไปแล้ว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.3.1 การรับประทานข้าวต้มขาว

สารคดีเรื่อง ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง กล่าวถึง ข้าวต้มเป็นอาหารที่ผู้ชรานิยมรับประทานเป็นประจำตั้งแต่สมัยอพยพเข้ามาใหม่ที่เรียกว่า "เสื่อผืนหมอนใบ" จนถึงปัจจุบัน การรับประทานข้าวต้มขาวกลายเป็นวัฒนธรรมด้านอาหารการกินของคนไทยเชื้อสายจีน ดังความว่า

ข้าวต้มที่ผู้เฒ่าทานประจำคือข้าวต้มขาว หรือข้าวต้มกับ ข้าวต้มกุ๊ยก็เรียกกัน แต่คนจีนเรียก 'ข้าวต้มจับเกียม' เวลาถามผู้เฒ่าว่าเมื่อเที่ยงทานอะไร ผู้เฒ่าจะตอบว่า "เจี้ยะม้วยพวยจับเกียม" แปลว่ากินข้าวต้มกับจับเกียม จับเกียมในที่นี้คือกับข้าวจำพวกเกียมไฉ่ แดงคอง เต้าหู้ยี้่นเอง ผู้เฒ่ารู้จักกับคุณภาพของจับเกียมเล็กน้อย

(ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง. 2541 : 82)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนจีนได้อพยพมาถึงประเทศไทย เมื่อพบความยากลำบากใน

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ข้าวต้มขามเป็นอาหารที่มีราคาถูกและหาซื้อง่าย ลูกหลานคนจีนในประเทศไทยจึงได้สืบทอดนิสัยประหยัคมาจากบรรพบุรุษ และมักนึกถึงความยากลำบากที่เคยเผชิญในอดีต จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นิสัยประหยัคจึงเป็นคุณสมบัติของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำให้พวกเขาได้ตระหนักถึงความยากลำบากในประวัติศาสตร์การก่อสร้างตัวของคนไทยเชื้อสายจีน และไม่ให้อคติจะได้้นำอดีตที่เคยลำบากมาสอนลูกหลานได้ต่อไป

วัฒนธรรมการรับประทานข้าวต้มขามที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยได้ปฏิบัตินั้น สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยตามการออกเสียงภาษาจีนกลางข้าวต้มขามคือ “ไปโจว” (白粥) เป็นอาหารที่คนจีนชอบมากเป็นพิเศษโดยเฉพาะเด็กๆ และผู้อาวุโส ซึ่งเป็นอาหารที่ข่อยง่ายและมีประโยชน์ต่อร่างกาย จึงเป็นอาหารประจำที่ปรากฏในคู่มือของประเทศไทย

3.1.3.2 การดื่มชาจีน

สารคดีเรื่อง ความรู้เรื่องจีนจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง กล่าวถึง การชารับแขกซึ่งเป็นธรรมเนียมของคนจีน คนจีนเมื่ออพยพถึงประเทศไทยได้นำวัฒนธรรมด้านอาหารการกินเข้ามาด้วย คนไทยเชื้อสายจีนยังได้รักษาธรรมเนียมการชารับแขกไว้เป็นอย่างดี ดังความว่า

นักเลงชาวันนี้เคยได้นั่งชงชาจิบชาอยู่ทุกบ่่อย อย่างน้อยอาทิตย์ละครั้ง เพราะทุกวันอาทิตย์จะมี ‘เล่าอิว’ (เพื่อนผู้ชรา) แวะมาเยี่ยมคุยกัน ผู้เฒ่าก็จะได้อีกาสั่งวงชงชาเลี้ยงสหาย

(ความรู้เรื่องจีนจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง. 2541 : 21)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การดื่มนี้ ของเราเป็นวัฒนธรรมด้านอาหารการกินอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะของคนจีน คนจีนมีการกล่าวกันว่า การดื่มนี้ ของเราเริ่มจากพุทธศาสนา ภิกษุดื่มชาเพื่อให้ตื่นอยู่ตลอดเวลาขณะทำสมาธิ คนธรรมดาดื่มชาเพื่อให้จิตสงบ จากเนื้อหาดังกล่าวในสารคดีแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนได้รักษาวัฒนธรรมการดื่มนี้ ของเราไว้ได้เป็นอย่างดี และนำวัฒนธรรมนี้ ติดตัวมาถึงประเทศไทยด้วย ธรรมเนียมการดื่มนี้ ของเราจึงเป็นประเพณีที่สง่างามในการต้อนรับแขกและเพื่อนฝูงของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทยเช่นเดียวกับคนจีนในสาธารณรัฐประชาชนจีน

วัฒนธรรมการดื่มชาจีนที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยได้ปฏิบัตินั้น สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยชาภาษาจีนกลางเรียกว่า “หชา” (茶) เป็นอาหารการกินอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะของคนจีน คนจีนมีวิธีการปลูกชา เก็บชา และชงชา การชารับแขกจึงกลายเป็นธรรมเนียมอย่างหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนจีน ชาดำและชาเขียว หรือชื่อ “อูหลงหชา” (乌龙茶) “หพู้อีหชา” (普洱茶) ได้รับนิยมสูงในสังคมจีนและ

สังคมไทย กลุ่มผู้อาวุโสของจีนนิยมดื่มชาเพื่อรักษาให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง

3.1.3.3 ยาบำรุงสุขภาพ

สารคดีเรื่อง ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่า เหล่า-อา-กง กล่าวถึง คนจีนเป็นชาติที่ดูแลรักษาสุขภาพอย่างดีและนิยมรับประทานอาหารที่เป็นยาด้วย และมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรจีนอย่างโสมเพื่อให้บำรุงร่างกายให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ดังความว่า

“หยิ่งเซียม” หรือ โสมคน ถือเป็นที่สุดของโสม มีราคาแพงที่สุดเพราะกินดีทุกอย่าง คือ บำรุงหัวใจ บำรุงทั้งตับ ไต ม้าม ปอด ทำให้จิตใจแจ่มใส ตาแจ่มใส สมองโปร่ง เชื่อกันว่าถ้ากินเป็นเวลานานๆ จะมีสรรพคุณเป็นยาอายุวัฒนะ
(ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง. 2541 : 70-71)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สมุนไพรจีนเป็นยาบำรุงรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงและดังไปทั่วโลกคนจีนรู้จักใช้ยาสมุนไพรจีนบำรุงร่างกายตั้งแต่โบราณ จากเนื้อหาสุขภาพร่างกายแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดรักษาวิธีการใช้ยาจีนบำรุงร่างกายอย่างครบถ้วน รู้จักวิธีการใช้สมุนไพรจีนต่างๆ ของร่างกายเพื่อให้มีอายุยืน จึงทำให้อาวุโสและคนที่ร่างกายอ่อนแอนิยมใช้โสมเพื่อให้หัวใจ ปอด ตับและอวัยวะของร่างกายแข็งแรงด้วย

วัฒนธรรมยาบำรุงสุขภาพที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยได้ปฏิบัติกันนั้น สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยคนจีนเป็นชนชาติที่รู้จักใช้ยาบำรุงสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง ยาจีนที่นิยมใช้คือโสม ภาษาจีนกลางจึงเรียกว่า “เฉียนเซิน” (人參) เป็นยาที่มีลักษณะร้อนและเหมาะสมกับบุคคลที่ร่างกายอ่อนเพลียมากโดยเฉพาะผู้อาวุโส วิธีการใช้โสมของคนจีนที่นิยมมากที่สุดคือ โสมตุ๋น ไก่ ผู้อาวุโสรับประทานเป็นประจำเพื่อให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและอายุยืน

3.1.3.4 สุภายิตจีน

สารคดีเรื่อง ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่า เหล่า-อา-กง กล่าวถึง สุภายิตจีนเป็นข้อความมีความหมายลึกซึ้ง คนจีนมีสุภายิตศาสดาไบ๊สอนลูกหลานอย่างมากมาย สุภายิตจีนมีไว้เพื่อสั่งสอนลูกหลานเกี่ยวกับชีวิตประจำวันและเตือนใจผู้คนอยู่เสมอ ดังความว่า

“กิ่งจูแจเหียะ กิ่งบักแจhek ”

แปลว่า ไกล่ทับทิมก็แดง ไกล่หมึกก็ดำ

สำนวนทำนองนี้ ภาษาจีนมีมาก เช่น

“เยียมอุซังเจ๊กซัง เยียมอุอั้งเจ๊กอั้ง”

แปลว่า อยู่กับสีเหลืองก็เหลือง

ทั้งหมดนี้ผู้เฒ่าตีความให้ว่า คน...ถ้าอยู่ในหมู่ผู้ดี ความดีก็ซึมซับเข้าไป

ให้เป็นคนดี ถ้าอยู่หมู่คนเลว ก็เลวตามเขาไป

(ความรู้ เรื่องจีนจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง. 2541 : 60)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สุภาษิตจีนเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษจีน และนำมาใช้สั่งสอนลูกหลาน การนำสุภาษิตจีนมาสั่งสอนลูกหลานจึงเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชนจีน คนไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดรักษาสุภาษิตจีนต่อกันจากรุ่นสู่รุ่น และกลายเป็นวิธีการดำเนินชีวิต และให้ข้อคิดเตือนใจของคนไทยเชื้อสายจีนมาโดยตลอด

วัฒนธรรมสุภาษิตจีนที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยได้ปฏิบัติ นั้น สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสุภาษิตของคนจีนเป็นคำสอนชีวิตที่บรรพบุรุษสร้างขึ้นเพื่อมีประโยชน์ต่อลูกหลาน ตามการออกเสียงของภาษาจีนกลางจึงเรียกว่า “เย่นหลู” (谚语) และได้เผยแพร่ออกมาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งเป็นความรู้ที่ปรากฏในหนังสือของนักเรียนจีนปัจจุบัน เพื่อเป็นบทเรียนและแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลานคนจีน

3.1.35 จิวจิน

สารคดีเรื่อง เกี้ยวฮวดใช้ลูกหลานกตัญญู โชคดี กล่าวถึง จิวจินมีประวัติศาสตร์ยาวนาน และดังไปทั่วโลก เป็นส่วนประกอบสำคัญของศิลปะการแสดงของจีน เป็นวัฒนธรรมด้านศิลปะการแสดงอย่างโดดเด่นยอดเยี่ยม คนไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดรักษาอย่างดีและได้เผยแพร่ถึงประเทศไทย ดังความว่า

ว้าก...ก...ก...เพ็ง...ย...

ตุ้ง...ตะลุง...ตุ้งแซ่...ตุ้งแซ่...ตุ้งแซ่...

เสียงปีเสียงกลองกึกก้องเร้าใจ กับตัวละครที่แต่งองค์ทรงเครื่องอย่าง เปรตแพรวพรรณราย ตัวเอกในชุดฮองเต้ปักเลื่อมลายมังกรพริบพราวลือแสงไฟ บนผ้าตัวนวมสีเหลืองสนิท ใส่หมวกฮองเต้คู่มิฐานกำลังเจรจาพาทีกับ กุณซื่อซึ่งเป็นขันทีหน้าคูหน้าโกง ตัวจิวจินผู้แต่งหน้าสีจู้จ้าน ก็ทำหน้าที่เจรจา เจียนขอบตาคำใหญ่ สีแก้มแดงจัดชัดเจน คั้งจุมุกถูกทาด้วยเป้งขาวตัดกับสีปากที่แดงสดสุดขีด

(เกี้ยวฮวดใช้ลูกหลานกตัญญู โชคดี. 2546 : 164)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า จิวจินเป็นการแสดงที่ผสมผสานการขับร้องและการเจรจา ประกอบกับลีลาท่าทางของนักแสดงให้ออกเป็นเรื่องราว เสื้อผ้าการแต่งกายตลอดจนการแต่งหน้า ก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของจิวจิน จากเนื้อหาที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนสืบทอดรักษาศิลปะวัฒนธรรมการแสดงของจีนเป็นอย่างดี และได้ถวายเจ้าในเทศกาลตรุษจีน เทศกาลสารทจีน และเทศกาลไหว้พระจันทร์ตลอดทั้งปี ซึ่งเป็นแนวทางที่คนไทย

เชื้อสายจีนได้ทบทวนประวัติศาสตร์ วรรณกรรมจีน และเป็นบทสอนชีวิตรักษาดิถีจากตัวละครจิวจิน เพื่อเป็นคำเตือนใจ และบทเรียนการสอนการดำเนินชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีน

วัฒนธรรมจิวจินที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยได้ปฏิบัติ นั้นไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยจิวจินเป็นศิลปะการแสดงและมรดกของวัฒนธรรมจีน ตัวละครที่ปรากฏในการแสดงของจิวจินมาจากวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ และตัวละครแสดงออกบทละครด้วยการร้องเพลง ตามสำเนียงของภาษาจีนกลางคือ "จินจู" (京剧) จึงเป็นจิวที่มีภาษาลีลาโดยเฉพาะของคนจีน แต่ปัจจุบันจิวจินไม่ได้ปรากฏในชีวิตประจำวันของคนจีนอีกแล้ว ด้วยเหตุที่บทละครเข้าใจยากและคนรุ่นใหม่ไม่ชอบภาษาลีลาแบบโบราณ จึงทำให้จิวจินค่อยๆ หายไป

สรุปได้ว่า ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนที่ปรากฏในสารคดีของจิตรรา ก่อนันทเกียรติ แสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดรักษาวัฒนธรรมอย่างบรรพบุรุษคิดตัวมาอย่างเคร่งครัด และได้เผยแพร่ในสังคมไทยจึงทำให้คนไทยได้รู้จักเป็นอย่างดี คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมจีนและปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง และเป็นวัฒนธรรมที่จีนยังปฏิบัติในปัจจุบันเช่นกัน เนื้อหาดังกล่าวทำให้ตระหนักถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในอดีตของบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นคำสอนและวิธีการทำให้ชีวิตของตนได้ดีขึ้น

3.1.4 การตั้งชื่อร้านด้วยภาษาจีน

การตั้งชื่อเป็นเรื่องพิถีพิถันสำหรับคนไทยเชื้อสายจีน และมีความหมายสำคัญแก่การค้าขายมาก จึงทำให้คนไทยเชื้อสายจีนนิยมตั้งชื่อร้านด้วยภาษาจีนที่มีความหมายเป็นสิริมงคล และเหมาะสมกับลักษณะของร้านค้า เพื่อให้ชื่อร้านได้เชื่อมโยงกับสินค้าและดึงดูดลูกค้า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.4.1 ชื่อร้านขายยาจีน

สารคดีเรื่อง สกฤตกับชื่อจีนและความหมายให้หายสงสัย กล่าวถึง ชื่อของร้านขายยาจีนของคนไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่นิยมตั้งชื่อด้วยภาษาจีนที่มีความหมายดี และเหมาะสมกับการค้าขาย ดังความว่า

โดยผู้เขียนปั้งจิกซอว์อีกตัวเมื่อต้องพารายการทีวีหนึ่งไปถ่ายที่สะพานหัน แล้วที่นี้มีร้านขายยาเก่าแก่ ผู้เขียนอ่านป้ายภาษาจีนได้โดยอัตโนมัติว่า ก้วง-อัน-ตั้ง

ก้วง แปลว่า ใหญ่โต อัน ถ้าออกเสียงแบบแต้จิ๋วอีกสำเนียงคืออ้วกก็ได้ อังก็ ได้แปลว่า สบาย

ตั้ง ก็คือ สถานที่, ห้าง, ศาลา

(สกุทกับชื่อจีนและความหมายให้หายสงสัย. 2547 : 40)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนนิยมตั้งชื่อร้านขายยาเป็นร้านที่มีชื่อให้ลูกค้าไว้วางใจได้ซึ่งเป็นชื่อของร้านขายยาจีนที่ได้เชื่อมโยงกับสถานที่ขายยาและสุขภาพร่างกาย จึงมีความหมายลึกซึ้งและเหมาะสมกับหลักการตั้งชื่อของร้านขายยาจีนเพื่อให้ลูกค้าซื้อขายที่ห้างใหญ่ที่มีคุณภาพดี และไว้วางใจได้ คนไทยเชื้อสายจีนจึงตั้งชื่อร้านขายยาให้ลูกค้าใจลูกค้าเพื่อให้ค้าขายดีและลูกค้าได้อุดหนุนมาก

สารคดีเรื่อง สกุทกับชื่อจีนและความหมายให้หายสงสัย กล่าวถึงคน ไทยเชื้อสายจีนเป็นชาติ ที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพอย่างมาก และบำรุงร่างกายให้สุขภาพร่างกายแข็งแรงเพื่อจะได้มีอายุยืน จึงทำให้นักธุรกิจตั้งชื่อร้านขายยาจีนที่มีความหมายที่หมายถึงการมีอายุยืนเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่หวังว่าจะมีอายุยืน ดังความว่า

ย่ง-ชิว-ตั้ง ก็เป็นชื่อที่เหมาะสมกับร้านขายยาเช่นกัน

ย่ง คำนี้เป็นสำเนียงจีนกลาง แต่จิวออกเสียงว่า เอียง แปลว่า ถาวร

ชิว ก็คือ คำว่าชิวที่แปลว่า อายุยืน

ย่งชิว หรือ เอียงชิว มีความหมายว่า อายุยืนยาวสถาพร หรือเป็นอมตะนั่นเอง ปรากฏว่า ย่งชิวตั้งนี้ อยู่ถนนเจริญกรุงก็มีที่ถนนยาวราชก็มี เป็นผู้แทนจำหน่ายน้ำแก้อุชวันป่วยที่แปโหล่วแถมมีอีกเคื่องว่า ลูกสาวของเจ้าของร้านเป็นเพื่อนนิสิตสมัยเรียนขณะเกิดชุกุฟากับพี่สาวผู้เขียนได้ทราบโดยบังเอิญก็เมื่อผู้เขียนพารายการทีวีไปขอถ่ายที่ร้าน

(สกุทกับชื่อจีนและความหมายให้หายสงสัย. 2547 : 40)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การป่วยและไม่สบายเป็นเรื่องธรรมดาของชีวิตมนุษย์ การซื้อขายที่ร้านขายยาจีนเป็นวิธีการรักษาสุขภาพร่างกาย การตั้งชื่อร้านขายยาที่มีความหมายเป็นสิริมงคลและอวยพรให้ลูกค้ามีอายุยืน จึงได้ดึงดูดใจและสร้างความอบอุ่นแก่ลูกค้า จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนนิยมตั้งชื่อร้านขายยาตามความปรารถนาของลูกค้าที่หวังสุขภาพร่างกายแข็งแรงของคน และหวังว่ามีอายุยืน

วัฒนธรรมการตั้งชื่อร้านขายยาจีนที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยได้ปฏิบัตินั้น สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยร้านขายยาจีนที่มีชื่อเสียงที่สุดของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนคือ "ถองเหญินถังที่ปักกิ่ง" (北京同仁堂) ซึ่งเป็นร้านขายยาจีนที่มีสาขามากที่สุดและเป็นร้านขายยาจีนเก่าแก่ได้กระจายในทุกประเทศ ภาษาจีน "ถอง" (同) หมายถึงเป็นกลุ่มที่ร่วมใจทำงาน "เหญิน" (仁) หมายถึงเมตตากรุณา ส่วน "ถัง"

(堂) เป็นสถานที่และนิมิตตั้งชื่อเป็นชื่อของร้านขายยาโดยเฉพาะ ชื่อนี้จึงหมายถึง สถานที่ขายยาที่มีกลุ่มทำงานมีความสามัคคีกันและมีความเมตตากรุณาช่วยเหลือคนอื่น ที่ปักกิ่งจึงได้รับความนิยมนอกจากประชาชนจีน

3.1.4.2 ชื่อร้านอาหารจีน

สารคดีเรื่อง สกุกกับชื่อจีนและความหมายให้หายสงสัย กล่าวถึงคนไทยเชื้อสายจีนนิมิตตั้งชื่อร้านอาหารด้วยภาษาจีนทั้งชื่อที่เป็นสิริมงคล และคำศัพท์ซับซ้อน เพื่อจำง่ายและดึงดูดใจลูกค้า ดังความว่า

ชื่อตั้งใจอยู่ที่บอกถึงความตั้งใจจะอยู่ และทำอาหารอร่อยๆ ให้ประชาชน

เอ...แล้วชื่อตั้งใจนี้มีที่มาอย่างไร ใครตั้ง

อ้อ...บังเอิญว่าคุณปู่ผู้ก่อตั้งชื่อ ใจหุย แซ่ตั้ง ใจหุยแปลว่า ร่ำรวยใหม่ มั่งมีอีกครั้ง อุดมสมบูรณ์แล้วก็สมบูรณ์มั่งคั่งอีก เป็นชื่อคนที่ความหมายดีมาก แต่ชื่อตั้งใจหุยนี้คนไทยเรียกยาก และปรับลิ้นเรียกตามถนัดเป็นตั้งใจอยู่ที่ลูกหลานก็ใช้เป็นนามสกุลว่าตั้งใจอยู่สืบมา ปัจจุบันร้านนี้เป็นรุ่นที่ 3 หรือรุ่นหลานเป็นผู้บริหารแล้วค่ะ

(สกุกกับชื่อจีนและความหมายให้หายสงสัย. 2547 : 53)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การตั้งชื่อของร้านอาหารจีนนิมิตตั้งชื่อที่มีความหมายเป็นสิริมงคลและร่ำรวยและตามหลักของการตั้งชื่อร้านจีนไม่ควรเล่นอักษรมากเกินไปจนลูกค้าอ่านไม่ออกและจำไม่ได้ คนไทยเชื้อสายจีนนิยมเปลี่ยนภาษาและปรับเปลี่ยนชื่อร้านตามความนิยมและความเคยชินของลูกค้า จึงสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับความพึงพอใจและความถูกต้องของลูกค้าเป็นอย่างมากเพื่อเอาใจใส่ลูกค้า เพราะลูกค้าเป็นคนที่สำคัญสำหรับการค้าขาย

สารคดีเรื่อง สกุกกับชื่อจีนและความหมายให้หายสงสัย กล่าวถึงคนไทยเชื้อสายจีนนิมิตตั้งชื่อร้านอาหารที่มีความหมายถึงการอวยพรการค้าขายที่เป็นสิริมงคล ยังนิมิตตั้งชื่อร้านผสมผสานกับภาษาฝรั่งเพื่อดึงดูดลูกค้าและทันสมัย ดังความว่า

ส่วนชื่อนิวกวงเม้ง คำว่ากวงเม้งไม่ใช่ชื่อเจ้าของ แต่ตั้งใจ ตั้งให้มีมงคล

แปลว่า สว่างรุ่งโรจน์ มีคำว่านิวอันเป็นคำฝรั่ง แปลว่าใหม่ เข้ามา บอกให้รู้ว่ารุ่น

นี้ผ่านการปรับเปลี่ยนเจ้าของจึงเติมคำว่านิวเข้าไป คำฝรั่งกับคำจีนอยู่ด้วยกันอย่าง

ไม่มีใครโวยวายซึ่งกรณีของนิวกวงเม้ง คือ ย้ายร้านจากที่เดิมมาที่ใหม่และขยาย

ใหญ่กว่าเดิม มีการติดแอร์ทำเป็นร้านทันสมัย ซึ่งคำว่านิวก็เป็นที่น่านิยมในหมู่คน

จีนอยู่ไม่น้อย

(สกุกกับชื่อจีนและความหมายให้หายสงสัย. 2547 : 53)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การตั้งชื่อร้านอาหารจีนด้วยภาษาจีนกลางผสมกับภาษาฝรั่ง ซึ่งเป็นวิธีการตั้งชื่อแนวใหม่ที่ได้ความนิยมจากกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน คนไทยเชื้อสายจีนนอกจากนิยมตั้งชื่อร้านอาหารจีนด้วยความหมายที่เป็นสิริมงคลแล้ว และยังนิยมใช้ภาษาที่บ่งบอกว่ามีการปรับเปลี่ยนของร้าน เพื่อดึงดูดลูกค้าและแสดงให้เห็นว่าร้านเป็นร้านใหม่และเป็นร้านที่ทันสมัย

วัฒนธรรมชื่อร้านอาหารจีนที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยได้ปฏิบัติ นั้น สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยปัจจุบันการตั้งชื่อร้านอาหารจีนที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนนิยมตั้งตามสถานที่ขายอาหาร เช่น อาหารปักกิ่ง อาหารกวางตุ้ง อาหารเสฉวน ชื่อร้านได้บอกเล่าถึงลักษณะและประเภทของอาหารจีนได้ดึงดูดความสนใจของลูกค้า นอกจากนี้บางร้านยังนิยมตั้งชื่ออาหารเด่นของร้าน เช่น ร้านปลา ร้านเนื้อแพะ ฯลฯ ถ้าเป็นร้านอาหารจีนเล็กจึงนิยมตั้งชื่อด้วยแซ่หรือของเจ้าของร้าน เพื่อสร้างบรรยากาศอบอุ่นแก่ลูกค้าและทำให้ลูกค้ารู้สึกเป็นกันเอง

3.1.4.3 ชื่อยี่ห้ออาหารจีน

สารคดีเรื่อง สกุกกับชื่อจีนและความหมายให้หายสงสัยกล่าวถึง กฎของคนไทยเชื้อสายจีนที่ตั้งชื่อเกี่ยวกับอาหาร พวกเขานิยมตั้งชื่อตามลักษณะของอาหารและชื่อเจ้าของร้าน เพื่อแสดงให้ลูกค้าเห็นผู้ที่ผลิตสินค้าและจุดเด่นของสินค้าด้วย ดังความว่า

อย่างลิ้มจึงเสียง ถ้าให้เปล่งง่าย ๆ ก็หมูแผ่นลิ้มหอมจริง ๆ นะ

ลิ้ม หรือ ลิ้ม น่าจะเป็นแซ่ของผู้ทำ

จึง แปลว่า จริง ๆ สัจธรรม ของแท้

เสียง แปลว่า หอม

อย่างลิ้มจึงเสียงก็ น่าจะเปล่งง่ายเช่นกันว่า หมูแผ่นลิ้มหอมกำลังดีเลยนะ

(สกุกกับชื่อจีนและความหมายให้หายสงสัย. 2547 : 81)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนนิยมตั้งชื่อยี่ห้อสินค้าเป็นชื่อเจ้าของร้าน และสอดคล้องกับลักษณะโดดเด่นของสินค้าอีกด้วย จึงแสดงให้ลูกค้าเห็นถึงคุณภาพของสินค้าว่าเจ้าของร้านได้รับประกันอย่างสูง จึงนิยมเติมแซ่ของเจ้าของร้านด้วย เพื่อให้ลูกค้าได้จำชื่อร้านและชื่อสินค้าได้อย่างง่าย เพื่อให้ลูกค้ามาสนับสนุนสินค้านั้นอย่างไม่ขาดสาย

วัฒนธรรมชื่อยี่ห้ออาหารจีนที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยได้ปฏิบัติ นั้น สอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยการตั้งชื่อยี่ห้ออาหารจีนส่วนใหญ่ได้ตั้งตามลักษณะของสินค้าและสอดคล้องกับสินค้าที่ขายในร้าน การตั้งชื่อเพื่อดึงดูดความสนใจและความประทับใจของลูกค้า วิธีการตั้งชื่อยี่ห้ออาหารที่ปรากฏในประเทศไทยได้มีความนิยมเช่นเดียวกับคนจีนที่สาธารณรัฐประชาชนจีน จึงนิยมตั้งชื่อและแสดงด้วยลักษณะของสินค้าด้วย

3.1.4.4 ชื่อร้านทอง

สารคดีเรื่อง สกุกกับชื่อเงินและความหมาย ให้หายสงสัย กล่าวถึง นักธุรกิจจีนนิยมเปิดร้านทองที่เขาวราช จึงเป็นสัญลักษณ์คนไทยเชื้อสายจีนด้วย ร้านทองของคนไทยเชื้อสายจีนจึงนิยมตั้งชื่อร้านเป็นไต่กิมฮั่งเป็นประจำ และเดิมคำที่มีความหมายเป็นสิริมงคลเพื่อให้โชคดี ดังความว่า

ฮั่ว-เซ่ง-เฮง-ไต่-กิม-ฮั่ง

ฮั่ว ถ้าออกเสียงเป็นสำเนียงไทยก็คือ คำว่า ฮั่ว

เซ่ง คำนี้ก็เช่นกัน หากปรับเป็นสำเนียงไทยก็คือเซ็ง เซ่งหรือเซ็ง แปลว่า

สำเร็จ

เฮง ก็คือ เฮง ที่แปลว่าโชคดี

ส่วนคำว่า ไต่กิมฮั่ง แปลตรงตัวคือ ห้างทองใหญ่

(สกุกกับชื่อเงินและความหมายให้หายสงสัย. 2547 : 43-45)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ชื่อร้านทองของคนไทยเชื้อสายจีนนิยมตั้งชื่อด้วยกิมฮั่งเพื่อสอดคล้องกับสินค้าที่ขาย การตั้งชื่อร้านทองต้องมีความหมายที่เป็นสิริมงคลเพื่ออวยพรร้านทองให้เจริญรุ่งเรือง ร้านทองบางแห่งนิยมใช้คำเงินเฮงและชื่อของเจ้าของร้าน เพื่อแสดงให้เห็นถึงเจ้าของร้านมีความปรารถนาอยากประกอบธุรกิจเปิดร้านทองอย่างประสบความสำเร็จ และเพื่อได้กำไรมากมายตามวัตถุประสงค์ของตน

สารคดีเรื่อง สกุกกับชื่อเงินและความหมาย ให้หายสงสัย กล่าวถึง คนไทยเชื้อสายจีนนิยมตั้งชื่อร้านทองของคนที่มีความหมายเป็นสิริมงคลและฟังพาดูชื่อร้านให้การค้าขายได้เจริญรุ่งเรือง ร้านทองของคนไทยเชื้อสายจีนบางร้านนิยมตั้งชื่อที่มีความหมายถึงการเป็นมิตรภาพกับคู่แข่งด้วย ดังความว่า

อย่าง จีนฮั่วเฮง ในปทานุกรมจะออกเสียงเงินว่า จิง ถ้าจิงเฮงจะแปลว่า

เพื่อนฝูงเจริญก้าวหน้าแต่ฮั่วเฮงมีคำว่า ฮั่ว ที่แปลว่าสามัคคีประนีประนอม มาอยู่

กลาง การค้าขายจะไปไกลอย่างไรไม่มีคู่แข่งหากมีแต่มิตรที่เดียว

(สกุกกับชื่อเงินและความหมายให้หายสงสัย. 2547 : 45)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ร้านทองของคนไทยเชื้อสายจีนได้ปรากฏในทั่วประเทศ กลายเป็นสัญลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำธุรกิจเงินในประเทศไทย เจ้าของร้านทองนิยมตั้งชื่อร้านที่มีความหมายถึงความเจริญรุ่งเรืองและแฝงด้วยความเป็นมิตรภาพกับคู่แข่งอื่น จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำธุรกิจมุ่งมั่นที่จะได้กำไรมากมาย แต่ยังคงมีความผูกพันกับคู่แข่งเพื่อให้ทำ การค้าขายอย่างราบรื่นโดยไม่สร้างศัตรู

ร้านทองเป็นสัญลักษณ์ของคนไทยเชื้อสายจีนที่ประกอบธุรกิจที่ประเทศไทย ซึ่งเป็นความ

นิยม และได้กระจายในทุกประเทศไทย แต่ที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน คนจีนนิยมเปิดร้านเพชรเป็นส่วนใหญ่ ร้านเพชรที่มีชื่อเสียงที่สุดของฮ่องกงและได้กระจายในทุกประเทศคือ “โจวต้าฝู” (周大福) “โจวเซินเซิน” (周生生) “เซี่ยยู๋หลิน” (谢瑞麟) “จินจื่อจวน” (金至尊) ซึ่งเป็นร้านขายเครื่องประดับเพชรเป็นส่วนใหญ่และมีทองขายด้วยและตั้งชื่อเป็นชื่อของเจ้าของร้านเพชรทั้งหมด

สรุปได้ว่า การตั้งชื่อร้านค้าของคนไทยเชื้อสายจีนนิยมตั้งชื่อด້วยอักษรจีนน้อย ออกเสียงง่าย เพื่อดึงดูดใจของลูกค้า และมีความหมายเป็นสิริมงคลด้วย ซึ่งเป็นความคิดปรารถนาของชนจีนเช่นกัน แต่ตามวัฒนธรรมทั้งสองประเทศที่ต่างกัน คนไทยเชื้อสายจีนจึงมีวิธีการตั้งชื่อที่ปรับเปลี่ยนเล็กน้อย โดยคนไทยเชื้อสายจีนนิยมตั้งชื่อตามลักษณะของสินค้าและเลือกชื่อที่สอดคล้องเหมาะสมกับสินค้าที่ค้าขายเพื่อให้ลูกค้าจำได้ดี เข้าใจง่าย และไม่ซับซ้อน เพื่อให้ชื่อของร้านและสินค้าได้กระจายไปทั่วทุกที่ ซึ่งตรงกับความคิดของคนจีนที่สาธารณรัฐประชาชนจีน

3.2 ความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีน

ความเชื่อ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่สืบทอดกันมาที่มีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มชนที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยไม่มีคำนำถึงเหตุผลหรือพื้นฐานความเป็นจริง คนไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดความเชื่อของบรรพบุรุษและปฏิบัติพิธีกรรมต่าง ๆ สืบทอดกันมาแม้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่สามารถอธิบายได้ตามหลักวิทยาศาสตร์ แต่มักจะเป็นสิ่งที่เตือนใจอยู่เสมอ สารคดีของจิตรา ก่อมนทเกียรติ ได้นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีนดังต่อไปนี้

3.2.1 ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

คนไทยเชื้อสายจีนเป็นชนชาติที่ถูกปลูกฝังให้ยึดมั่นในความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตามตำนานและเรื่องราวต่าง ๆ มาเป็นเวลาหลายพันปี พวกเขาเชื่อกันว่าเทพเจ้ามีพลังวิเศษทำหน้าที่ดูแลและคุ้มครองคนที่ดี จึงทำให้คนไทยเชื้อสายจีนนิยมทำความดี เพื่อให้เทพเจ้ามีความเมตตาดูแลตนเอง

3.2.1.1 ความเชื่อเรื่องการไหว้เจ้าแม่กวนอิม

สารคดีเรื่อง ความรู้เรื่องจีนจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง กล่าวถึง คนไทยเชื้อสายจีนที่นับถือพุทธศาสนานิยมบูชาเจ้าแม่กวนอิมไว้ที่บ้าน เพื่อขอความช่วยเหลือและความเมตตาจากเจ้าแม่กวนอิมให้คุ้มครองตนและครอบครัว ดังความว่า

สำหรับตุ๊กตามงคลนี้ ผู้เฒ่าว่ามีอยู่องค์หนึ่งซึ่งหลายบ้านนิยมบูชากันมาก ก็คือ เจ้าแม่กวนอิม เพราะเจ้าแม่เป็นเทพเจ้าผู้จัดทุกข์บำรุงสุขว่ากันว่าใครมีเรื่อง

ทุกข์ร้อนอะไรแม้ไม่ต้องอธิษฐานขอ ท่านก็ช่วย ถ้าเป็นคนดี

(ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง. 2541 : 46)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า เจ้าแม่กวนอิมเป็นเทพที่มีความเมตตาทำหน้าที่คุ้มครองคนดีให้ห่างไกลจากทุกข์ภัยและช่วยให้ผู้ที่ใจบริสุทธิ์ เป็นคนดีได้สมหวัง จึงทำให้คนไทยเชื้อสายจีนนิยมบูชาเจ้าแม่กวนอิมเป็นพิเศษเพื่อให้ชีวิตมีแต่ความสุขความเจริญไม่มีทุกข์ภัยต่างๆ ความเชื่อเรื่องเจ้าแม่กวนอิมแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความเชื่อเรื่องเจ้าแม่กวนอิมมาเป็นอุปถัมภ์ในการสอนลูกหลานให้เป็นคนดีเพื่อให้เจ้าแม่คุ้มครอง

เจ้าแม่กวนอิมเป็นเทพที่มีกรุณาเมตตาคุ้มครองความสุขของคนไทยเชื้อสายจีน คนจีนที่ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่นับถือศาสนาพุทธก็นิยมบูชาผู้กตเวทิตาเจ้าแม่กวนอิมที่บ้านเช่นกัน ตามการออกเสียงของภาษาจีนกลางเรียกว่า “กวนอินเหนียงเหนียง” (观音娘娘) คนจีนปฏิบัติตามธรรมเนียมบูชาเจ้าแม่กวนอิมอย่างเคร่งครัด เช่น ไม่กินเนื้อวัว เนื้อหมู เนื้อแพะ และไม่กินสัตว์ที่มีกลิ่นฉุน เมื่อถึงวันที่ 1 และวันที่ 15 ของแต่ละเดือนตามปฏิทินของจีนศาสนิกชนจะงดกินเนื้อเป็นพิเศษเพื่อให้กุศลพิเศษจากเจ้าแม่กวนอิม

3.2.1.2 ความเชื่อเรื่องการไหว้ใช้ซั้งเอี้ย

สารคดีเรื่อง ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง กล่าวถึง คนจีนที่อพยพถึงประเทศไทยด้วยตัวเปล่านิยมเปิดร้านขายของและทำธุรกิจที่ตนเองถนัด คนไทยเชื้อสายจีนนิยมบูชาใช้ซั้งเอี้ยที่บ้านและร้านค้า เพื่อประสบความสำเร็จในการค้าขาย และร่ำรวย ใช้ซั้งเอี้ยจึงเป็นเทพดูแลการค้าขายดังกล่าว

นอกจากนี้ห้องแถวบางแห่งก็มีการตั้ง ‘เจียวใช้เอี้ย’ หรือบางคนเรียก ‘เจียวไต้เอี้ย’ ไ่ว้ที่เพดาน เจียวใช้เอี้ยเป็นเทพคาถาแห่งโชคลาภ จึงเชื่อกันว่าจะเกิดโชคลาภแก่ผู้บูชา

(ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง. 2541 : 102)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่ทำธุรกิจนิยมไหว้ใช้ซั้งเอี้ยมาก และมีความเชื่อว่าใช้ซั้งเอี้ยเป็นเทพดูแลทรัพย์สินเงินทองของนักธุรกิจ เป็นเทพที่มีความเมตตา ความยุติธรรม และมีพลังพิเศษพาธุรกิจให้เจริญรุ่งเรือง ซึ่งเป็นเทพคาถาแห่งโชคลาภและสามารถปกป้องคุ้มครองปลอดภัยของทรัพย์สินเงินทองของนักธุรกิจด้วย จากความเชื่อเรื่องใช้ซั้งเอี้ยแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าการทำค้าขายให้ประสบความสำเร็จนอกจากต้องใช้ความขยัน อดทน มานะพยายาม ยังต้องอาศัยโชคลาภเพื่อที่กิจการค้าเจริญรุ่งเรืองด้วย ดังนั้น จึงเชื่อและบูชาใช้ซั้งเอี้ยเทวดาด้านโชคลาภ

ความเชื่อเรื่องการไหว้ใช้ซั้งเอี้ยที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยยึดถือ นั่น สอดคล้อง

กับความเชื่อของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้ซั้งเอี้ยเป็นเทพควบคุมสมบัติเงินทองของนักธุรกิจของจีน ตามออกเสียงภาษาจีนกลางคนจีนเรียกว่า “โหซเหชินเหี้ย” (财神爷) “โหซ” (财) คือ สมบัติเงินทอง “เหชิน” (神) คือ เทพ “เหี้ย” (爷) คือ ผู้ชายที่มีอำนาจคนจีนนิยมกราบไหว้บูชาใช้ซั้งเอี้ยที่บ้านและร้านค้า และพึ่งพาความช่วยเหลือจากความศักดิ์สิทธิ์ของเทพโหซซั้งเอี้ยนอกจากนี้ คนจีนยังนิยมบูชาเจ้าแม่กวนอิมคู่กับซั้งเอี้ยด้วยเพื่อขอพรจากเทพทั้งสองได้คุ้มครองชีวิตให้มีความสุขสบายและเจริญรุ่งเรือง

3.2.13 ความเชื่อเรื่องเจิ้งคู้ย

สารคดีเรื่อง ความรู้เรื่องจีนจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง กล่าวถึง คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่า โลกมนุษย์มีผีปีศาจมากมายอยู่ในสถานที่ไม่ดีและสถานที่สกปรก ทำให้ชีวิตของมนุษย์ไม่สงบ เจิ้งคู้ยจึงเป็นเทพปราบมาร เป็นเทพแห่งปีศาจทั้งปวงและเป็นผู้จัดผีปีศาจที่ทำร้ายมนุษย์ ดังความว่า

เจิ้งคู้ย ทรงมีฉายาว่า “เทพปราบมาร” ใครที่กลัวว่าจะถูกทำ “ของ” ไล่ หรือถูกคุณไสยเล่นเอา เขาว่าต้องให้มีเจิ้งคู้ยคุ้มครองอยู่ในบ้านหรืออ่งกรณีที่ต้องใช้คำว่า มักสกปรก ก็มีคนตายมามาก ต้องมีผีอยู่ ให้เอาเทพปราบมารองค์นี้ไปด้วย แล้วจะปลอดภัยหายเป็นปกติกลับบ้านได้

(ความรู้เรื่องจีนจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง. 2541 : 49)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อเกี่ยวกับกันว่า โลกของวิญญาณและเชื่อว่าวิญญาณคือสิ่งชั่วร้ายที่จะมาทำร้ายตน คนรอบตัว และคนรอบข้าง คนไทยเชื้อสายจีนเป็นห่วงความปลอดภัยของชีวิต จึงสร้างเทพเจิ้งคู้ยขึ้นเพื่อให้คุ้มครองด้านความปลอดภัยและคอยปกป้องคุ้มครองมนุษย์และจากภูตผีวิญญาณต่างๆ

ความเชื่อเรื่องเจิ้งคู้ยที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยยึดถือ นั้น สอดคล้องกับความเชื่อของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเจิ้งคู้ยเป็นเทพปราบมาร ภาษาจีนกลางเรียกว่า “จงหุ่ย” (钟馗) และเป็นผู้จัดผีปีศาจที่ปรากฏในนวนิยาย “เหลียวใจ” (聊斋) ซึ่งเป็นหนังสือเล่าเรื่องเกี่ยวกับความรักและความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับผี เรื่องเจิ้งคู้ยได้แต่งเป็นละครฉายในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และเป็นกระแสที่มีผู้ชมติดตามอยู่มากมายเมื่อพูดถึงเจิ้งคู้ยต่อสู้กับผีปีศาจอย่างรุนแรง คนจีนจึงมีความเชื่อว่าเจิ้งคู้ยเป็นเทพที่ปกป้องคุ้มครองมนุษย์และจากภูตผีวิญญาณต่าง ๆ

3.2.14 ความเชื่อเรื่องกวนอู

สารคดีเรื่อง ความรู้เรื่องจีนจากผู้เฒ่า กล่าวถึง เทพเจ้ากวนอูเป็นเทพที่คนไทยเชื้อสายจีนรู้จักกันดีเป็นบุคคลในเรื่องสามก๊กที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีนิสัยขุติธรรม กิริยาท่าทางองอาจน่าเกรงขามแก่ผู้พบเห็น ดังความว่า

กวนอู เป็นเทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์ ว่ากันว่าใครที่ไม่ซื่อมาหวังจะทุจริต เมื่อได้เห็นหรือสบตา กับเทพกวนอู ก็มักจะละอายแก่ใจไม่กล้าคิดคด นอกจาก คนที่ว่า "มีสีหน้าจริง ๆ" คือหน้าด้าน เห็นกวนอูแล้วไม่รู้สีกละอายแต่อย่างใด

(ความรู้ เรื่องเงินจากผู้เฒ่า 2541 : 50)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่ากวนอูเป็นบุคคลในวรรณกรรมจีนเรื่องสามก๊ก เป็นบุคลิกมีนิสัย หัวหาญ กตัญญูจงรักภักดี มีคุณธรรมไม่กดขี่ข่มเหงรังแกผู้อ่อน จึงเป็นสัญลักษณ์แห่งคุณธรรม ปัญญา และดีใจ จากเนื้อหาความเชื่อเรื่องกวนอูแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนได้นำลักษณะเด่นของกวนอูที่ปรากฏในเรื่องสามก๊กมาเชื่อมโยงกับการสอนคนไทยเชื้อสายจีนให้เป็นคนซื่อสัตย์ ไม่กล้าทำความผิด โดยนำกวนอูมาสร้างเป็นเทพเจ้าด้านความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่คนไทยเชื้อสายจีนสอนลูกหลาน

ความเชื่อเรื่องกวนอูที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยยึดถือ นั้น สอดคล้องกับความเชื่อของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยกวนอูเป็นบุคคลซื่อสัตย์ และจงรักภักดีต่อประเทศตามปรากฏในวรรณคดีเรื่องสามก๊กซึ่งเป็นวรรณคดียอดเยี่ยมหนึ่งเรื่องในสี่เรื่องของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน วรรณคดีเรื่องนี้ได้ทำเป็นละครเรื่องสามก๊ก และได้รับความนิยมในสังคมอย่างสูงในสังคมจีน กวนอูตามการออกเสียงภาษาจีนกลางจึงเรียกว่า "กวนหยู" (关羽) ความเชื่อเรื่องกวนอูได้ปรากฏในชีวิตของคนจีน และเป็นบทเรียนเป็นคุณธรรมที่คนจีนสอนลูกหลานในการดำเนินชีวิต

3.2.15 ความเชื่อเรื่องการกินเจ

สารคดีเรื่อง คู่มือกินเจยุคใหม่ กินเจอย่างไรให้ได้สุขภาพดี ประโยชน์กล่าวถึง เทศกาลกินเจ เป็นเทศกาลงดกินเนื้อสัตว์ระหว่างที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงมาโปรดสัตว์ในโลกมนุษย์ จึงเป็นเวลาที่ดี ที่ควรปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าคือ ถือศีลไม่ฆ่าสัตว์ ดังความว่า

ประวัติที่ 1 เทพเจ้า 9 องค์คือ เทพเจ้ากลุ่มดาวจระเข้ ซึ่งมี 9 ดวงเรียงกัน มีหน้าที่ดูแลมนุษย์ว่าใครมีอายุเท่าไร จึงเชื่อกันว่าถ้าไหว้ท่าน ก็อาจช่วยต่ออายุให้ยืนยาวขึ้นได้ และเชื่อกันว่าช่วงระหว่าง วันที่ 1-9 เดือน 9 ของจีนที่เทพเจ้าทั้ง 9 จะลงมาตรวจสอบผู้คนบนโลก เพื่อทำบันทึกเพิ่มเติมถึงการกระทำดีเลวของมนุษย์ ในช่วงเวลา 9 วันนี้ จึงมีบางคนที่เชื่อว่า ถ้าถือศีลกินเจให้ท่านเห็น ก็อาจได้กุศลพิเศษ

(คู่มือกินเจยุคใหม่ กินเจอย่างไรให้ได้สุขภาพดี ประโยชน์ 2554 : 14)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่าเทศกาลกินเจเพื่อบูชาเทพเจ้า 9 องค์บนสวรรค์ ซึ่งเป็นเทพเจ้าดูแลอายุขัยของมนุษย์คนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าการกินเจนับเป็นการฝึกจิตใจให้เข้มแข็งและ

งดเว้นการกระทำบาป จากความเชื่อเรื่องการกินเจนี้ แสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญเรื่องการอายุยาวนาน ซึ่งหนทางหนึ่งที่มีอายุยาวนานคือ การงดเว้นทำบาป การไม่ฆ่าสัตว์ ดังนั้นเพื่อให้ตนเองอายุยืนยาวคล้ายตามตำนานการบูชาเทพ 9 องค์ได้โดยง่าย ซึ่งผลที่คาดหวังจากความเชื่อเรื่องการกินเจ คือ การที่คนไทยเชื้อสายจีนทำบุญด้วยการไม่กินเนื้อสัตว์อีก ทั้งสอดคล้องกับการนับถือของศาสนาพุทธของคนไทยด้วย ทำให้ความเชื่อเรื่องการกินเจเผยแพร่ขยายและได้รับความนิยมไปทั่วทุกชุมชนในสังคมไทย

ความเชื่อเรื่องการกินเจที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยยึดถืออยู่นั้น สอดคล้องกับความเชื่อของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยกินเจตามการออกเสียงภาษาจีนกลาง คนจีนเรียกว่า "ซีอิจ" (吃斋) ซึ่งเป็นพฤติกรรมของกลุ่มคนจีนที่นับถือเจ้าแม่กวนอิม และถือศีลกินเจในวันวันที่ 1 และวันที่ 15 เพื่อได้กุศลพิเศษ และปฏิบัติกรกินเจอย่างเคร่งครัดตามความเชื่อของเจ้าแม่กวนอิม ส่วนกลุ่มคนจีนที่ไม่นับถือเจ้าแม่กวนอิมและไม่เชื่อเรื่องการกินเจ จึงไม่ปฏิบัติถือศีลกินเจอย่างคนไทยเชื้อสายจีน และการถือศีลกินเจจึงเป็นพฤติกรรมโดยเฉพาะของคนจีนที่นับถือเจ้าแม่กวนอิม และชาวกวางตุ้ง

3.2.1.6 ความเชื่อเรื่องโหงวจี้อู๊ด

สารคดีเรื่อง ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง กล่าวถึง คนจีนให้ความสำคัญกับการมีลูกหลานจำนวนมากๆ ถ้าคู่สามีภรรยาคู่ไหนไม่มีลูกจะเป็นปัญหาใหญ่โตมากต้องหาทางแก้ไข ดังความว่า

คู่กตาโหงวจี้อู๊ดจึงเหมาะสำหรับคู่สามีภรรยาที่ไม่มีบุตรแล้วอยากจะมี ก็ให้นำคู่กตาโหงวจี้อู๊ดนี้ไปบูชา ซึ่งผู้เฒ่าบอกว่าจะมีบางบ้านนิยมบูชาเป็นเจ้าแม่ประธานลูก ถ้าจะให้ดีก็บูชาทั้งสององค์ไปเลย คือ ให้มีทั้งโหงวจี้อู๊ดและเจ้าแม่ประธานลูกด้วย

(ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง. 2541 : 48)

จากตัวอย่างเห็นได้ว่า คนจีนที่อพยพมาประเทศไทยได้นำค่านิยมเรื่องการมีลูกหลานจำนวนมากๆ เข้ามาด้วย คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าโหงวจี้อู๊ดเป็นเทพที่มีความเมตตานิยมส่งเด็กมาให้คู่สามีภรรยาที่ไม่มีลูก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนไม่มีปัญหาที่ต้องเลี้ยงดูลูกหลานจำนวนมาก เพราะพวกเขาเชื่อว่าตนเองมีวิธีการอบรมสั่งสอน แต่ปัญหาของพวกเขาคือ โครแต่งานแล้วไม่มีลูก พวกเขาจึงต้องแก้ปัญหาด้วยการสร้างความเชื่อเรื่องเทพโหงวจี้อู๊ดขึ้นเพื่อกระตุ้นเตือนคู่สามีภรรยาให้ทำหน้าที่ให้กำเนิดลูกหลานเพื่อความมั่นคงของครอบครัวต่อไป

ความเชื่อเรื่องโหงวจี้อู๊ดที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยยึดถืออยู่นั้น สอดคล้องกับความเชื่อของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยคนจีนมีความเชื่อว่า เมื่อครอบครัวที่

ไม่มีลูกหลานจึงเป็นเรื่องใหญ่และต้องไปขอลูกจากโงวจื้อสูดเพื่อแก้ไขปัญหา ตามการออกเสียงของภาษาจีนกลางจึงเรียกว่า“หมี่ลือฝอ” (弥乐佛) เป็นตุ๊กตาพระอ้วนกับเด็ก 5 คน เป็นเด็กชาย 3 คนและเด็กหญิง 5 คน คนจีนเชื่อกันว่าโงวจื้อสูดเป็นเทพที่มีความกรุณาเมตตาจะส่งลูกให้ครอบครัวที่ไม่มีเด็กเมื่อไปอธิษฐานไว้ และนิยมขอลูกจากโงวจื้อสูดในฤกษ์ยาม

สรุปได้ว่า ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของคนไทยเชื้อสายจีนไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามสมัยและภูมิภาค ไม่ว่าจะอยู่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือประเทศไทยก็ตาม คนไทยเชื้อสายจีนได้ปฏิบัติความเชื่อจีนอยู่เสมอ และมีผลต่อความคิดและการกระทำของบุคคลในชีวิตประจำวัน คนไทยเชื้อสายจีน เชื่อว่า ถ้ามีใจบริสุทธิ์ ต่อพุทธศาสนาและทำตามคำสอนของเทพเจ้า เทพเจ้าจะปกป้องคุ้มครองให้ชีวิตมีแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง และห่างจากทุกข์ภัยต่าง ๆ

3.2.2 ความเชื่อเกี่ยวกับคนตาย

คนไทยเชื้อสายจีนมีความผูกพันกับผู้ที่เสียชีวิตและพยายามรักษาความสัมพันธ์ให้ทั้งคนเป็นและคนตายต่างก็มีความสุขกันทั้งสองฝ่าย คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าการเคารพนับถือบรรพบุรุษเป็นวิธีการแสดงความกตัญญู ดังนั้น การกระทำและความเชื่อเกี่ยวกับการเสียชีวิตของคนในครอบครัว จึงมีรายละเอียดต่าง ๆ มากมายดังนี้

3.2.2.1 ความเชื่อเรื่องเวลาของคนตาย

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก กล่าวถึง เวลาของคนตายมีความสำคัญต่อความเจริญของลูกหลาน จำนวนกินข้าวก่อนตายของคนตาย หมายถึง บุญกุศลของคนตายที่ทิ้งไว้ให้ลูกหลาน ดังความว่า

ถ้าคนตายเสียชีวิตระหว่างช่วงเช้าถึงเที่ยง ให้ถือว่าคนตายได้เอาบุญกุศลติดตัวไปด้วย 1 มื้อ คือมื้อเช้า ที่เหลืออีก 2 มื้อ ทิ้งไว้ให้ลูกหลาน

หากเสียชีวิตในช่วงบ่าย คือตั้งแต่หลังเที่ยงถึงหก โมงเย็นถือว่าคนตายเอาบุญกุศลติดตัวไปด้วย 2 มื้อ คือมื้อเช้ากับมื้อเที่ยงทั้ง 1 มื้อ ไว้ให้ลูกหลาน

แต่ถ้าคนตายจากไปในช่วงค่ำ เวลาหลังหก โมงเย็นถึงเที่ยงคืนถือว่าคนตายเอาติดตัวไปด้วยทั้ง 3 มื้อ คือ มื้อเช้า มื้อเที่ยง และมื้อเย็น ไม่เหลือทิ้งไว้ให้ลูกหลานเลย

(ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก. 2547 : 67-69)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับการดูแลและเอาใจใส่ลูกหลานตอนมีชีวิตอยู่ก็จะสอนพ่อแม่ว่าต้องทำหน้าที่การเป็นพ่อแม่ให้ดีที่สุดด้วยการสั่งสอนลูก

ให้เป็นคนดี และให้สร้างฐานะให้มั่นคงเพื่อให้ลูกหลานสบายในวันข้างหน้าแม้กุศลตอนตายก็ยังสร้างความเชื่อเรื่องเวลาตายว่าคนตายได้ฟังไว้ให้ลูกหลานบ้างตามเวลาการตายของผู้นั้นคนไทยเชื่อสายจีนจึงดำเนินชีวิตและทำกิจกรรมทุกอย่างโดยนึกถึงสิ่งที่จะมอบไว้ให้แก่ลูกหลานตั้งแต่มีชีวิตจนเสียชีวิตไปแล้ว

ความเชื่อเรื่องเวลาตายของคนไทยเชื่อสายจีนในประเทศไทยยึดถือกัน สอดคล้องกับความเชื่อของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยคนจีนเป็นชาติที่ให้ความสำคัญกับครอบครัวมาก พ่อแม่ได้ดูแลและเอาใจใส่ลูกหลานอย่างดี คนจีนยังมีความผูกพันกับชีวิตหลังความตาย และมีความเชื่อว่าเวลาของตายมีความเกี่ยวกับเงินทองที่พ่อแม่มอบให้ลูกหลานคนจีนเชื่อเรื่องนี้อย่างมากและพึงพานุญที่พ่อแม่หรือบรรพบุรุษมอบให้เพื่อสร้างตัวในอนาคตแต่เวลาของคนตายเป็นสิ่งที่กำหนดไม่ได้และคาดไม่ถึงจึงเป็นความเชื่อที่ลูกหลานต้องขึ้นอยู่กับวาสนาของตนเอง

3.2.2.2 ความเชื่อเรื่องกระเป๋ากองคนตาย

สารคดีเรื่อง ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่า เหล่า-อา-กง กล่าวถึง คนไทยเชื่อสายจีนเชื่อว่ากระเป๋ากองคนตายเป็นกระเป๋าสตางค์ที่ใส่ทรัพย์สินเงินทองที่สะสมของไว้ให้ลูกหลาน เมื่อพ่อหรือแม่เสียชีวิตแล้ว ลูกหลานต้องตรวจสอบกระเป๋าสตางค์คนตายไม่ให้เปิดออกหรือนำกระเป๋าคิดตัวไปเพื่อไม่ให้ทรัพย์สินที่พี่ไว้ให้ลูกหลานติดตัวไปด้วย ดังความว่า

ในขณะที่เดียวกัน ลูกหลานก็ต้องช่วยกันดูแลเรื่องเสื้อผ้า ชุดไหนให้ใส่ติดตัว ชุดไหนจะใส่ไปในโลง ตรงนี้มีธรรมเนียมว่า ห้ามไม่ให้คนตายมีกระเป๋าคิดตัวไป เพราะถือว่ากระเป๋าคิดตัวเป็นทรัพย์สินที่สวดศพศพเป็นแหล่งรวมของความเจริญรุ่งเรือง ซึ่งต้องทิ้งไว้ให้ลูกหลาน ถ้าคนตายเอากระเป๋าคิดตัวไป ลูกหลานก็มีหวังเจริญลงจนหมดตัว ดังนั้นลูกหลานจึงต้องสำรวจเสื้อผ้าทุกชิ้น เมื่อเจอกระเป๋าก็จัดการเย็บปิดปากกระเป๋าคิดตัวให้สนิท

(ความรู้เรื่องเงินจากผู้เฒ่าเหล่า-อา-กง. 2541 : 116)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื่อสายจีนให้ความสำคัญกับภารกิจมรดกและความเจริญไว้ให้ลูกหลาน จึงสร้างความเชื่อเรื่องการเย็บกระเป๋าคิดตัวให้สนิท เพื่อไม่ให้ทรัพย์สินเงินทองที่สะสมมาติดตัวไป ซึ่งแสดงว่าพวกเขาเคยผ่านความยากลำบากมา จึงสร้างความเชื่อให้คนไทยเชื่อสายจีนและทำทุกอย่างเพื่อลูกหลานของตน

ความเชื่อเรื่องกระเป๋ากองคนตายของคนไทยเชื่อสายจีนในประเทศไทยยึดถือกัน สอดคล้องกับความเชื่อของคนจีน ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยคนจีนเชื่อว่าการที่ทรัพย์สินเงินทองเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตของทุกคน และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คุณภาพชีวิตได้ดีขึ้น

เพราะฉะนั้นคนจีนให้ความสำคัญกับความเชื่อเรื่องกระเป๋ายกของคนตายอย่างมาก เมื่อบ้านคนจีนมีพ่อแม่หรือบรรพบุรุษเสียชีวิต ลูกหลานต้องตรวจกระเป๋ายกที่คนตายใส่อย่างเคร่งครัด และมีวิธีการเย็บให้สนิทเพื่อเป็นกุศลแก่ลูกหลานในอนาคต

3.2.2.3 ความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ยกับการสร้างฮวงจุ้ย

สารคดีเรื่อง ตีงหนั่งเกี่ย กล่าวถึง ตามธรรมเนียมจีน เมื่อคนเสียชีวิตคนจีนนิยมฝังศพโดยฝังศพที่มีการสร้างฮวงจุ้ยให้คนตายอยู่ การสร้างฮวงจุ้ยในธรรมเนียมจีนถือว่าฮวงจุ้ยที่ดีเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับครอบครัว จึงเชื่อกันว่ามีพลังวิเศษช่วยให้ลูกหลานเจริญรุ่งเรืองในอนาคตได้ ดังความว่า

สำหรับฮวงจุ้ยนี้คนจีนส่วนใหญ่มีความเชื่อถือมากเรื่อง การเลือกที่และ การสร้างบ้าน ว่าต้องให้ถูก โลก หรือถูกต้องตามตำราฮวงจุ้ย

โดยเชื่อกันว่า ในแต่ละที่จะมีพลังลึกลับที่เรียกว่า “แสที่” แฝงอยู่ การเลือกที่ได้ถูกต้อง และสร้างบ้านได้ถูกหลักฮวงจุ้ย แสที่จะยิ่งช่วยเสริมให้ที่ตรงนั้นถูก โลกกับเจ้าของ ทำให้ผู้อยู่อาศัยอยู่เย็นเป็นสุข เจริญก้าวหน้า

(ตีงหนั่งเกี่ย, 2539 : 57)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับเรื่องฮวงจุ้ยมากและเชื่อกันว่า ฮวงจุ้ยที่ดีมีผลกระทบต่อคนตายและลูกหลานในอนาคต โดยกำหนดว่าการสร้างฮวงจุ้ยต้องถูก โลกกับคนตายและลูกหลาน จากเนื้อหาความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ยกับการสร้างฮวงจุ้ยแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญต่อกับพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย โดยพยายามหาและจัดสร้างสถานที่อยู่ให้พ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยายที่ตายไปแล้วเป็นอย่างดี โดยใช้ความเชื่อเรื่องการสร้างฮวงจุ้ยโดยเลือกหาฮวงจุ้ยที่ดีเป็นอุบายให้ลูกหลานแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณที่ล่วงลับไปแล้ว

ความเชื่อเรื่องฮวงจุ้ยกับการสร้างฮวงจุ้ยที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยยึดถืออันสอดคล้องกับความเชื่อของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยฮวงจุ้ย คนจีนเรียกว่า “เฟินหฺซุ่ย” (風水) เป็นความเชื่อเรื่องการสร้างสถานที่ให้กับคนตาย คนจีนเชื่อกันว่าการสร้างฮวงจุ้ยที่ดีมีอิทธิพลสำคัญต่อหน้าที่การงาน คุณภาพชีวิต และการเรียนของลูกหลานในอนาคต คนจีนพิถีพิถันว่าสถานที่ต้องกว้างใหญ่ มีลมพัด และน้ำ ผ่านหน้าสุสานแก่คนตาย คนจีนพยายามสร้างฮวงจุ้ยที่ดีคนตายและถูก โลกกับสมาชิกครอบครัวทุกตามฐานะและปัญญาของคน

3.2.2.4 ความเชื่อเรื่องทิศทางการนอนในโลงของคนตาย

สารคดีเรื่อง ธรรมเนียมนี้คือคำพร เฮง-เฮง-อง-ซก กล่าวถึง การสร้างฮวงจุ้ยที่ดินนอกจากต้องมีลมโกรก มีน้ำ ผ่านหน้าและภูเขาได้ พึ่งพาในข้างหลังแล้ว ยังพิถีพิถันถึงทิศทางการนอนของคนตายในโลง ซึ่งมีอิทธิพลสำคัญต่อลูกหลานเช่นกัน ดังความว่า

ถ้าพ่อที่ตาย ถูกวางให้นอนเอียงไปทางซ้าย ลูกคนที่ 1, 4 และ 7 จะได้โชค
จากพ่อไป

ถ้าพ่อที่ตาย ถูกวางขึ้นม้าน้ำ โลงกิน ไป ลูกคนที่ 2, 5 และ 8 จะได้โชค
จากพ่อไป

ถ้าพ่อที่ตาย ถูกวางหนักเอียงไปทางขวา ลูกคนที่ 3, 6 และ 9 จะได้จากพ่อ
ไป

(ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก. 2547 : 81-82)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนนิยมทำฮวงซุ้ยที่ดีตามธรรมเนียมจีน และเชื่อว่าทิศทางของคนตายที่นอนใน โลงจะมีอิทธิพลสำคัญต่ออนาคตของลูกหลาน จากเนื้อหาความเชื่อเรื่องทิศทางนอนในโลงของคนตายแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับความเจริญก้าวหน้าของอนาคตลูกหลาน และให้ความสำคัญกับความปกป้องคุ้มครองอย่างยุติธรรมจากบรรพบุรุษ เพื่อให้ลูกหลานได้เจริญรุ่งเรืองเท่าเทียมกัน ทำให้คนไทยเชื้อสายจีนนิยมหาบุคคลที่ครอบครัวเคารพนับถือเป็นผู้จัดทิศทางการนอนในโลงของคนตายเพื่อความยุติธรรมของลูกหลานทุกคน

ความเชื่อเรื่องทิศทางการนอนในโลงของคนตายที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยยึดถือ นั้น สอดคล้องกับความเชื่อของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยตามความเชื่อของทิศการของฮวงซุ้ย และทิศทางการนอนในโลงของคนตายเป็นเรื่องสำคัญสำหรับคนจีน ครอบครัวคนจีนที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนให้ความสำคัญกับความเชื่อฮวงซุ้ยจึงพิถีพิถันทิศทาง การนอนในโลงของคนตาย เพื่อลูกหลานได้รับกุศลที่บรรพบุรุษมอบให้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อไม่เกิดเรื่องและปัญหาในครอบครัว

3.2.2.5 ความเชื่อเรื่องเผ่ากระดาดเงินและกระดาดทอง

สารคดีเรื่อง ตื่นหนึ่งเกี้ยว กล่าวถึง คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าเมื่อคนเสียชีวิตแล้วต้องตกอยู่ใน "อิมกั๊ง" ซึ่งเป็นเมืองผีวิญญูณอาศัยอยู่ ลูกหลานต้องส่งสิ่งของไปให้ที่อิมกั๊งด้วยการเช่นไหว้ สิ่งของและเผ่ากระดาดเงินกระดาดทองในเทศกาลต่างๆ ซึ่งเป็นการแสดงความกตัญญูแก่บรรพบุรุษที่ตายไปแล้ว ดังความว่า

คนจีนมีความเชื่อว่า คนเราเมื่อตามไปแล้วจะ 'ไปอยู่' ในอีกโลกหนึ่ง
เรียกว่า "อิมกั๊ง"

ซึ่งเป็นหน้าที่ของลูกหลานที่จะต้องทำบุญส่งเงินทองไปให้บรรพบุรุษได้
มิใช่ในอิมกั๊ง เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญู ด้วยการไหว้เจ้าและเผ่ากระดาดเงิน

กระดาษทองไปให้

(ตั้งหนึ่งเกี้ยว. 2540 : 27)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าเมื่อคนตายไปต้องตกอยู่ใน "อิมก้ง" ซึ่งเป็นเมืองใช้ชีวิตเหมือนเมืองมนุษย์ จึงเป็นหน้าที่ของลูกหลานเพื่อแสดงความกตัญญูและนึกถึงบรรพบุรุษ ลูกหลานต้องส่งอาหาร สิ่งของ และเงินทองไปให้ใช้ด้วยการเผาไปให้ในเทศกาลต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีความผูกพันกันในครอบครัวมาก ลูกหลานที่มีชีวิตต้องทำตามหน้าที่เพื่อแสดงความกตัญญูกับบรรพบุรุษ

ความเชื่อเรื่องเผากระดาษเงินและกระดาษทองที่คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยยึดถือ นั้น สอดคล้องกับความเชื่อของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยกระดาษเงินและกระดาษทองเป็นอุปกรณ์ที่ได้ปรากฏในการไหว้เจ้า ไหว้บรรพบุรุษในเทศกาลต่างๆ และงานใหญ่ที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน คนจีนเรียกว่า "เงินหยุนจื่อเหซียน" (金银纸钱) เป็นความเชื่อที่คนจีนส่วนใหญ่ปฏิบัติกันและเชื่อกันว่ากระดาษเงินและกระดาษทองเป็นเงินซื้อทางและล้างบาปให้คนตายและได้อำนวยความสะดวกในการขึ้นสวรรค์

สรุปได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าดวงวิญญาณของบรรพบุรุษสามารถปกป้องคุ้มครองอนาคตของลูกหลานให้บรรลุเป้าหมายได้ การแสดงความเคารพนับถือและกตัญญูต่อบรรพบุรุษ เช่น การทำพิธีงตั้ง การสร้างวงซุ่ยที่ดี ฯลฯ ซึ่งมีอิทธิพลสำคัญและเป็นพลังช่วยให้อนาคตของลูกหลาน คนไทยเชื้อสายจีนจึงมีธรรมเนียมต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติตามความเชื่อเกี่ยวกับผู้ที่เสียชีวิตมากมายหลากหลาย

3.3 เทศกาลต่าง ๆ คนไทยเชื้อสายจีน

เทศกาลต่าง ๆ ของจีนเป็นเทศกาลเก่าแก่มีรูปแบบหลากหลายและเนื้อหาสมบูรณ์ เป็นส่วนประกอบสำคัญในประวัติศาสตร์ จึงเป็นวัฒนธรรมอันยาวนานของประเทศสาธารณรัฐจีน ลูกหลานจีนทั่วประเทศได้สืบทอดรักษาเทศกาลเก่าแก่ของจีนได้อย่างครบถ้วน เพื่อไม่ให้เทศกาลที่มีคุณค่าของลูกหลานจีนสูญสิ้นไปแม้จะเดินทางไปอยู่ประเทศใดก็ตาม คนไทยเชื้อสายจีนได้ปฏิบัติเทศกาลของคนจีนอย่างเคร่งครัด เพื่อแสดงความกตัญญูแก่บรรพบุรุษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.1 เทศกาลตรุษจีน

สารคดีเรื่อง ตั้งหนึ่งเกี้ยว กล่าวว่า วันตรุษจีนเป็นวันขึ้นปีใหม่ของคนจีน ถือเป็นเทศกาลสำคัญที่สุดสำหรับคนจีนและลูกหลานจีนในทั่วโลก คนไทยเชื้อสายจีนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในเทศกาลตรุษจีนอย่างเคร่งครัดและสนุกสนานเพื่อฉลองวันตรุษจีนทั่วโลก ดังความว่า

ครั้งพอลถึงเทศกาล จะมีการหยุดงาน หยุดกิจการค้า เพื่อทำพิธีไหว้เจ้าที่
ต้องไหว้ 2 ซ้อน ซึ่งมีการไหว้กลางดึกด้วย
นอกจากนี้ก็จะได้ใช้เวลาในช่วงนี้ไปเยี่ยมคารวะผู้ใหญ่ญาติมิตรที่เคารพ
นับถือ และเที่ยวพักผ่อน
จึงมีสำนวน "วันจ่าย" "วันไหว้" "วันถือ"

(ตั้งหน้กั้. 2540 : 35)

จากตัวอย่างแสดงเห็นว่า วันตรุษจีนเป็นเทศกาลใหญ่ที่สุดของจีนและมีความสำคัญอย่างยิ่ง
สำหรับคนไทยเชื้อสายจีน ในช่วงเวลาเทศกาลตรุษจีน สมาชิกครอบครัวอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาเพื่อ
ฉลองวันขึ้นปีใหม่ของจีน จากเนื้อหาเทศกาลตรุษจีนแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้
ความสำคัญกับตรุษจีนมากเพื่อต้อนรับปีใหม่และรับสิริมงคล ยังนิยมอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากับ
เครือญาติและสมาชิกของครอบครัวทุกคน เพื่อสร้างความอบอุ่นและความสามัคคีในครอบครัว

เทศกาลตรุษจีนที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทยสอดคล้องกับการปฏิบัติของ
คนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเทศกาลตรุษจีนเป็นเทศกาลสำคัญที่สุดสำหรับคน
จีนและลูกหลานจีนในทั่วโลก ตามการออกเสียงของภาษาจีนกลางคนจีนเรียกเทศกาลตรุษจีนว่า
"ชวันเหจี้" (春节) เป็นเทศกาลที่ลูกหลานจีนได้ปฏิบัติตามธรรมเนียมวันตรุษจีนอย่างเคร่งครัด
ตั้งแต่การสั้เจ้าเตาขึ้นสวรรค์ หลังจากนั้นคนจีนทุกบ้านเริ่มทำความสะอาดห้องและซั้ของเพื่อ
ฉลองวันตรุษจีน คนจีนทำตามธรรมเนียมวันตรุษจีนทุกประการเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ครอบครัวและ
ตนเองในวันปีใหม่

3.3.2 เทศกาลเซ็งเม้ง

สารคดีเรื่อง ตั้งหน้กั้ กล่าวถึง เทศกาลเซ็งเม้งเป็นธรรมเนียมการไหว้บรรพบุรุษที่ฮวงซุ้ย
ในช่วงเดือนที่ 3 ของจีน ลูกหลานที่ประเทศไทยนิยมไหว้ในวันที่ 4 เมษายน และกำหนดว่าต้อง
ไหว้ภายใน 15 วันแรกของเดือนเมษายนด้วย ดังความว่า

จากนั้นจึงเข้าไปไหว้บรรพบุรุษที่หลุม ซึ่งทางสุสานจะปิดกวาดทำ
ความสะอาด ดายหลุม และกางเต็นท์ไว้ให้

...

ในการไหว้ ต้องไหว้เทพดาพื้นดินก่อนด้วยรูป 5 ดอก เพราะถือว่าท่าน
เป็นเทพเจ้าที่ จากนั้นจึงไหว้บรรพบุรุษด้วยรูป 3 ดอก และต้องไหว้ 3 รอบ
รอนไหว้ครั้งที่ 3 แล้ว จึงเผากระดาษเงินกระดาษทอง จากนั้นก็จุดประทัดส่งท้าย

(ตั้งหน้กั้. 2540 : 64-67)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วันเซ็งเม้งเป็นลูกหลานที่แสดงความกตัญญูและความกตัญญูต่อบรรพบุรุษที่มีพระคุณต่อตน ลูกหลานต้องทำความสะอาดสถานที่ และจุดธูปกราบไหว้เทพยดา ผืนดินเพื่อแสดงความเคารพกับเจ้าที่เจ้าทาง และไหว้ด้วยอาหารที่บรรพบุรุษชื่นชอบและเผากระดาษเงินกระดาษทองให้บรรพบุรุษส่งท้าย จากเนื้อหาเทศกาลเซ็งเม้งแสดงให้เห็นว่าเทศกาลเซ็งเม้งจึงเป็นเทศกาลคนไทยเชื้อสายจีนแสดงความกตัญญูกับบรรพบุรุษอยู่เสมอ เทศกาลเซ็งเม้งจึงเป็นเวลาที่ลูกหลานอธิษฐานให้บรรพบุรุษปกป้องคุ้มครองเพื่อให้ลูกหลานมีหน้าที่การงานที่ดีและมีความเจริญรุ่งเรือง

สารคดีเรื่อง เกี้ยวซัวดใช้ลูกหลานกตัญญู โชคดี กล่าวถึง คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับคนที่เสียชีวิตซึ่งมีพระคุณต่อตน และพยายามสร้างดวงจู้ที่ดีให้คนตาย เมื่อถึงเทศกาลเซ็งเม้ง คนไทยเชื้อสายจีนมีธรรมเนียมโปรยสายรุ้งสีแดงบนหลุมศพจึงเป็นวิธีแสดงความกตัญญูของลูกหลาน ดังความว่า

การไปไหว้เซ็งเม้งที่สุสานนี้ ถ้าเป็นการไหว้ครั้งแรก เรียกว่า ไหว้ซิงซึ้ง
แปลว่า ไหว้ศพใหม่
ซิง แปลว่า ใหม่
ซึ้ง แปลว่า วิญญาณ
จะต้องมีของไหว้พิเศษเป็นขนมไหว้ที่เรียกว่า "เจี้ยวเปี้ย" หรือขนมเปี้ยะ
นุก เพราะทำเป็นรูปนุก

นอกจากนี้ยังมีความนิยมที่ลูกหลานจะเอาสายรุ้งไปโปรย โรยบนเนินดินหลุมศพ เพื่อเป็นมงคลให้ลูกหลานทราบว่าหลุมศพนี้มีลูกหลานกตัญญูไหว้แล้ว และสำหรับการไหว้ครั้งแรกจึงนิยมโปรยสายรุ้งสีแดง ซึ่งบางบ้านก็มีการเอาดอกไม้สด เช่น ดอกดาวเรือง กลีบกุหลาบ ไปโปรยด้วย

(เกี้ยวซัวดใช้ลูกหลานกตัญญู โชคดี. 2546 : 117)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนป็นชนชาติที่มีความผูกพันรั้งกับทั้งคนป็นและคนตาย และให้ความเคารพกับผู้ที่เสียชีวิตซึ่งมีพระคุณต่อตน จึงพยายามหาดวงจู้ที่เป็นสิริมงคลให้แก่ปู่ ย่า ตา ยาย และพ่อแม่เพื่อแสดงความกตัญญูของลูกหลาน คนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อว่า สมาชิกครอบครัวสามารถพึ่งพาความคุ้มครองจากคนตาย จึงทำให้คนไทยเชื้อสายจีนได้ดำรงรักษาเทศกาลเซ็งเม้งอย่างเคร่งครัด คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญในการปฏิบัติในหลุมใหม่ในเทศกาลเซ็งเม้งเพื่อสะท้อนให้คนอื่นเห็นว่าครอบครัวมีลูกหลานสืบสกุลและมีลูกหลานกตัญญู

เทศกาลเซ็งเม้งที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทยสอดคล้องกับการปฏิบัติของ

คนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเทศกาลเซ็งเม้ง คนจีนเรียกว่า “ซิงหมิงเหยี” (清明节) ซึ่งเป็นเทศกาลที่ลูกหลานจีนแสดงความกตัญญูแก่บรรพบุรุษ และผู้ที่มีพระคุณต่อคน รัฐบาลจีนกำหนดไว้ว่าเมื่อถึงวันที่4 เมษายนตามปฏิทินจีน คนจีนได้หยุดงานหนึ่งวันเพื่อไป ไหว้บรรพบุรุษที่สุสาน แต่คนจีนส่วนใหญ่นิยมเลือกวันสุดสัปดาห์ที่สมาชิกในครอบครัวมีเวลา และสามารถไปไหว้พร้อมหน้าพร้อมตากันได้ เมื่อถึงเทศกาลเซ็งเม้งจะติดทั้งเมืองและเต็มไปด้วยเสียงของประทัดจีน จึงแสดงให้เห็นว่าเทศกาลเซ็งเม้งเป็นเทศกาลที่ลูกหลานคนจีนปฏิบัติกัน ทั่วประเทศ

3.3.3 เทศกาลไหว้ขนมจ๋าง

สารคดีเรื่อง ตีงหน่งเกีย กล่าวถึงเทศกาลไหว้ขนมจ๋างเป็นเทศกาลที่คนไทยเชื้อสายจีน นึกถึงขุนนางผู้ซื่อสัตย์ของจีน การแข่งเรือมังกรและไหว้ขนมจ๋างเป็นสัญลักษณ์ของเทศกาล ไหว้ขนมจ๋าง ดังความว่า

ฟังมาว่า การไหว้ที่จีนแผ่นดินใหญ่สำหรับเทศกาลนี้ผู้คนจะเอาของไป ไหว้ที่ริมแม่น้ำ แล้วโยนขนมจ๋างลงในน้ำไปด้วย ในบางท้องที่ก็จัดเป็นงานใหญ่ มีการแข่งเรือเป็นที่สนุกสนาน

แต่ไหว้ที่เมืองไทย จะเป็นการไหว้เจ้าและไหว้บรรพบุรุษในช่วงเช้า ตามปกติ จะมีพิเศษที่ตรงที่มี “ขนมจ๋าง” เป็นของไหว้เพิ่มเข้ามา

(ตีงหน่งเกีย. 2540 : 71)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนจีนจัดเทศกาลไหว้ขนมจ๋างเพื่อรำลึกถึงขุนนางที่รักชาติ และซื่อสัตย์ในประวัติศาสตร์จีน การแข่งเรือและไหว้ขนมจ๋างจึงกลายเป็นวิธคารพรำลึกถึงขุนนาง คุกง้วนของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่ประเทศไทยเป็นการไหว้บรรพบุรุษแทน จากเนื้อหาเทศกาลไหว้ขนมจ๋างแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนยังปฏิบัติดำรงรักษาเทศกาล ไหว้ขนมจ๋างอยู่ แต่มีการปรับเปลี่ยนเป็นไหว้เพื่อรำลึกบรรพบุรุษที่มีบุญคุณต่อคน จึงยังสะท้อน ให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนมีความกตัญญูต่อกัน

เทศกาลไหว้ขนมจ๋างที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทยสอดคล้องกับการปฏิบัติ ของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเทศกาลไหว้ขนมจ๋างเป็นเทศกาลรำลึกถึง ขุนนางคุกง้วนที่รักชาติและซื่อสัตย์ต่อแผ่นดิน คนจีนเรียกว่า “ตวนหฺว่เหยี” (端午节) รัฐบาล จีนปัจจุบันกำหนดให้เป็นวันหยุดหนึ่งวันเพื่อไปฉลองเทศกาลไหว้ขนมจ๋างเช่นกัน คนจีนยังมี ธรรมเนียมการแข่งเรือมังกรทุกปีเพื่อรำลึกถึงความดีของขุนนางคุกง้วน เมื่อถึงตอนบ่ายคนจีนนิยม ตั้งโต๊ะไหว้อาหารที่เป็นสิริมงคลแก่บรรพบุรุษ แม้ว่าขุนนางคุกง้วนเป็นบุคคลในประวัติศาสตร์ แต่

ความคิดของเขาได้ทิ้งไว้ให้ลูกหลานจารึกอยู่ในความทรงจำจากอดีตถึงปัจจุบัน ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

3.3.4 เทศกาลสารทจีน

สารคดีเรื่อง ตีงหนั่งเกี้ย กล่าวถึงเทศกาลสารทจีนเป็นเทศกาลไหว้บรรพบุรุษและผีที่ไร้ญาติ เป็นเทศกาลที่คนไทยเชื้อสายจีนแสดงความกตัญญูแก่บรรพบุรุษและทำกุศลให้ต้นตระกูลจีนที่ไร้ญาติ ดังความว่า

นอกจากจะเป็นการไหว้เจ้าที่กับไหว้บรรพบุรุษแล้ว บางบ้านยังถือโอกาสนี้ไหว้ให้แก่ต้นตระกูลจีน หรือคนจีนที่มาเมืองไทยรุ่นบุกเบิก แล้วเสียชีวิต โดยไม่มีลูกหลานสืบสกุล จึงไม่มีคนไหว้ให้ ถ้าพูดหยาบ ๆ ก็ต้องว่า ผีไม่มีญาติ แต่ถ้าจะกล่าวให้ฟัง ก็คือ ต้นตระกูลจีน มีคำจีนเรียกว่า “ไป้อเฮียตี้”

(ตีงหนั่งเกี้ย. 2540 : 79)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า เทศกาลสารทจีนเป็นเทศกาลนรกเปิดประตูผีปล่อยให้ดวงวิญญาณมาเยี่ยมญาติที่เมืองมนุษย์และรับสิ่งของเช่นไหว้ที่ลูกหลานทำไว้ให้ดวงวิญญาณที่ไม่มีญาติจะได้รับผลจากการไหว้สารทจีนด้วย เป็นการเผื่อแผ่ความเมตตาต่อผีไม่มีญาติด้วย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยถือว่านอกจากบรรพบุรุษโดยตรงแล้วผู้ที่มานบุกเบิกทำมาหากินในประเทศไทยจนลูกหลานสามารถอยู่อาศัยอย่างมีความสุขแล้ว ยังมีคนไทยเชื้อสายจีนคนอื่น ๆ ที่มานบุกเบิกในช่วงแรกๆ ก็ถือว่าเป็นผู้มีพระคุณต่อตนเองด้วย จึงจัดเทศกาลสารทจีนขึ้นเพื่อแสดงความกตัญญูต่อบุคคลเหล่านั้นด้วย

เทศกาลสารทจีนที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทยสอดคล้องกับการปฏิบัติของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเทศกาลสารทจีนเป็นเทศกาลอยู่กลางเดือนที่ 7 ตามปฏิทินจีน คนจีนจึงเรียกว่า “ก้วยเหจือ” (鬼节) ซึ่งเป็นเทศกาลของวิญญาณ ผู้ใหญ่คนจีนได้กำชับว่าเมื่ออยู่เดือนฝอย่าออกไปข้างนอกตอนดึกๆ คนเดียว ต้องเก็บเสื้อเข้าบ้านหลังจากพระอาทิตย์ตกแล้ว จึงเป็นความเชื่อที่ปรากฏในเทศกาลเทศกาลสารทจีนปัจจุบัน

3.3.5 เทศกาลไหว้พระจันทร์

ในสารคดีเรื่อง ตีงหนั่งเกี้ย เทศกาลไหว้พระจันทร์เป็นเวลาไหว้พระจันทร์เต็มดวงในวันค่ำ 15 เดือน 8 ซึ่งเป็นพระจันทร์ที่สวยและสว่างที่สุดในทั้งปี พระจันทร์เต็มดวงกลายเป็นสัญลักษณ์ของการพร้อมหน้าพร้อมตาของครอบครัว ดังความว่า

เทศกาลไหว้พระจันทร์ในปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนไปบ้าง แต่ก็ยังเป็นที่นิยมไหว้กันอยู่

พอดกเย็นของวันเพ็ญเดือน 8 คนจีนในไทยจะเริ่มตั้งโต๊ะไหว้ที่กลางแจ้ง
เอาต้นอ้อย 2 ต้นมาทำซุ้มประตู

บนโต๊ะมีทั้งอาหารเจ ขนมเปี๊ยะไหว้พระจันทร์ ขนมโก๋ไหว้พระจันทร์
ของใช้สำหรับผู้หญิง เช่น แป้งผัดหน้า สบู่แชมพู ผ่าเซ็ดหน้า เพราะเป็นการไหว้
เจ้าแม่กวนอิม จึงไหว้ของผู้หญิง และใช้ของไหว้ที่สวยงาม

(ตั้งหนังสือ. 2540 : 87)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนยังนิยมไหว้เทศกาลไหว้พระจันทร์แต่ไม่ได้
ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดอย่างเทศกาลอื่น ๆ จึงมีการปรับเปลี่ยนและไหว้เจ้าแม่กวนอิมด้วยสิ่งของที่
ผู้หญิงใช้ เพื่อความสวยงามและสมหวังในความรัก จึงสะท้อนให้เห็นถึงเทศกาลของจีนที่
คนไทยเชื้อสายจีนสืบทอดมา มีการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองความต้องการของตน

เทศกาลไหว้พระจันทร์ที่คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติในประเทศไทยสอดคล้องกับการปฏิบัติ
ของคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเทศกาลไหว้พระจันทร์ของคนจีนเรียกว่า
“จงเซียวเหี้ย” (中秋节) ซึ่งหมายถึง เดือนกลางของเดือนที่ 8 ตามปฏิทินจีน คนจีนจัดเทศกาล
นี้เพื่อรำลึกถึงความรักของเทพธิดาแห่งดวงจันทร์ที่ชื่อ “ฉางเอ๋อ” (嫦娥) และนักยิงธนูแห่ง
สวรรค์ ที่ใช้ธนูยิงดวงอาทิตย์ตกลงไปถึง 9 ดวงจากทั้งหมด 10 ดวง ที่ชื่อ “โฮวอี้” (后羿) เพื่อ
ขอความรักและความพร้อมหน้าพร้อมตาจากพระจันทร์ ซึ่งแตกต่างกับตำนานที่คนไทยเชื้อสายจีน
ปฏิบัติโดยการเตรียมของใช้ผู้หญิงเพื่อไหว้เจ้าแม่กวนอิม

3.3.6 เทศกาลกินเจ

ในสารคดีเรื่อง ตั้งหนังสือ กล่าวถึง เทศกาลกินเจเป็นเทศกาลงดกินสัตว์ ซึ่งเป็นเทศกาลที่
รู้จักกันดีทั้งคนไทยและคนไทยเชื้อสายจีน ดังความว่า

เทศกาลกินเจของคนจีน จะเริ่มกันตั้งแต่วันที่ 1 เดือน 9 หรือหลังจากไหว้
พระจันทร์ประมาณ 15 วัน เรียกเทศกาลกินเจนี้ว่า “เก้าห่วยเจ” หรือแปลว่ากินเจ
เดือน 9 นั่นเอง

กำหนดระยะเวลากินประมาณ 9-10 วัน

บางคนอาจนานกว่านี้ 1-2 วัน แล้วแต่เวลาเริ่มและเวลาเลิก เช่น บางคน
นั้น พอวันที่ 29 หรือ 30 เดือน 8 ก็เริ่มกินแล้ว เป็นต้น

(ตั้งหนังสือ. 2540 : 95)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับเทศกาลกินเจมาก และได้
สืบทอดปฏิบัติอย่างเคร่งครัด พร้อมได้เผยแพร่อยู่ในสังคมไทย คนไทยเชื้อสายจีนบางคนจึงนิยม

ถือศีลกินเจก่อน 1 หรือ 2 วัน เพื่อประพาศตนให้สะอาดทั้งกาย วาจา ใจ เป็นการกินเจที่สมบูรณ์ จากตัวอย่างข้างสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนกินเจนอกจากเพื่อสุขภาพร่างกายแล้วยังเพื่อได้ขอความคุ้มครองจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์

เทศกาลกินเจตามการออกเสียงภาษาจีนกลางเรียกว่า “ใจเหจีย” (齋节) เป็นเทศกาลเฉพาะของชาวแต้จิ๋ว และคนไทยเชื้อสายจีนได้ปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัดในประเทศไทย แต่ไม่ใช่เทศกาลของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและฉลองทั่วประเทศ แต่กลุ่มที่นับถือเจ้าแม่กวนอิมจะถือศีลกินเจเดือนวันที่ 1 และวันที่ 15 เพื่อได้กุศลพิเศษ

สรุปว่า เทศกาลต่างๆ ของคนจีนเป็นมรดกสำคัญทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมจีน ซึ่งมีอิทธิพลสำคัญต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีน เทศกาลตรุษจีน เทศกาลเซ็งเม้ง เทศกาลไหว้พระจันทร์ และเทศกาลกินเจเป็นเทศกาลที่คนไทยเชื้อสายจีนได้ปฏิบัติตามฤดูกาล ความเชื่อ และระลึกถึงบุคคลต่าง ๆ ที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ จึงสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับกาอยู่กัสมัชชิกครอบครัวและบุคคลที่มีบุญคุณต่อตน แต่เทศกาลกินเจไม่ใช่เทศกาลแห่งชาติของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน คนจีนส่วนใหญ่จึงไม่ได้ปฏิบัติเทศกาลนี้ เพราะเป็นแค่เทศกาลของคนจีนแต้จิ๋วและคนไทยเชื้อสายจีน

3.4 พิธีศพของคนไทยเชื้อสายจีน

การเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นวงจรชีวิตของมนุษย์ การถึงแก่ความตายนับเป็นการเดินทางครั้งสุดท้ายของชีวิตคนไทยเชื้อสายจีนถูกปลูกฝังให้ยึดมั่นในความเชื่อต่างๆ ในตำนานเรื่องราวของจิตวิญญาณและมีธรรมเนียมจัดพิธีศพและทำพิธีงตึกต่าง ๆ ตามลัทธิทางพุทธศาสนาเพื่อทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่คนตาย และเชื่อกันว่าเมื่อตายไปแล้วได้ขึ้นสวรรค์และไปสุคติและจะได้ปกป้องคุ้มครองลูกหลานให้มีแต่ความเจริญรุ่งเรืองในอนาคต

3.4.1 พิธีบรรจุศพ

ในสารคดีเรื่อง ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-สง-สง-ซก กล่าวถึง ลูกหลานต้องทำพิธีบรรจุศพหลังจากคนเสียชีวิตพิธีบรรจุศพตามธรรมเนียมของคนไทยเชื้อสายจีนต้องจุดธูปกราบไหว้เทพดาฟ้าดินก่อนทำพิธีอื่น ๆ เพื่อเปิดทางให้ดวงวิญญาณขึ้นสวรรค์ ดังความว่า

เมื่อพิธีเริ่มจาก

1. ลูกหลานจุดธูป 1 ดอก อธิฐานบอกต่อเทพดาฟ้าดินว่า พ่อหรือแม่ได้เสียชีวิตแล้ว ขอท่านให้มารับดวงวิญญาณ ให้ช่วยคุ้มครองในการไปสวรรค์ด้วย แล้วปักธูปที่กลางแจ้ง (เป็นลูกหนึ่งคนหรือลูกหลานทุกคนก็ได้)

2. ลูกหลานมานั่งหน้าศพ จดรูป 3 ดอก แล้วกราบ

คนจีนมีธรรมเนียม กราบไหว้พ่อแม่ที่เสียชีวิตให้กราบไหว้ 4 ครั้ง...

หมายถึง พ่อ-แม่-พ่อ-แม่

(ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก. 2542 : 74-75)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าคนจีนมีความเชื่อว่า เมื่อคนเสียชีวิตดวงวิญญาณจะสลายไปเป็น 3 วิญญาณ และห่างจากศพห่ม เมื่อคนไทยเชื้อสายจีนทำพิธีบรรจุศพตามธรรมเนียมต้องจุดธูปกราบไหว้เทพดาฟ้าดินก่อน เพื่อเรียกดวงวิญญาณมาเข้าร่วมพิธี ซึ่งเป็นพิธีเปิดทางให้ดวงวิญญาณได้ขึ้นสวรรค์ จึงเป็นพิธีที่สำคัญสำหรับตนตาย จากเนื้อหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนจัดพิธีบรรจุศพเพื่อเป็นสิริมงคลแก่วิญญาณของคนตาย และเป็นพิธีที่ลูกหลานจัดให้เพื่อแสดงความกตัญญูต่อผู้ที่มีพระคุณต่อตน

3.4.2 พิธีเคลื่อนย้ายหีบศพไปวัด

ในสารคดีเรื่อง ธรรมเนียมนี้ คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก กล่าวถึง คนไทยเชื้อสายจีนเมื่อได้บรรจุศพเรียบร้อยแล้ว ลูกหลานจะต้องมีพิธีเคลื่อนย้ายหีบศพไปวัดเพื่อทำพิธีฝังเตี๊ยกต่าง ๆ ก่อนไปฝังศพที่สุสาน ดังความว่า

การเคลื่อนศพของที่บ้าน มีธรรมเนียมให้พระจีนถือป้ายสายลัญจมนี่ที่พันโลงศพไว้เป็นผู้นำขบวน ตามหลังโลงศพเป็นลูกชายคนโตถือกระถางรูปลูกชายคนรองถือตะเกียงเดินตาม แต่ในบางจังหวัดก็เดินอยู่หน้าโลง แล้วแต่สถานการณ์ในการวางโลงบนรถ ถ้ามีที่พอจะนิยมให้หัวโลงหันไปทางท้ายรถ ส่วนลูก ๆ ขึ้นนั่งด้านหน้า โดยมีธรรมเนียมว่า ลูกหลานต้องตะโกนบอกคนตายในโลงถึงสภาวะการเดินทางด้วย

(ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก. 2542 : 90)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับการเคลื่อนย้ายหีบศพไปวัดเพื่อได้ทำพิธีต่าง ๆ จึงสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับลูกชายมากกว่าลูกสาว เพื่อแสดงให้เห็นว่า มีลูกชายกตัญญูและสืบสกุล เมื่อทำพิธีเคลื่อนย้ายหีบศพไปวัดต้องตะโกนบอกคนตายในโลงถึงสภาวะการเดินทาง จากเนื้อหานี้แสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อว่าเมื่อคนตายไปวิญญาณต้องลอยจากตัว จึงต้องเรียกวิญญาณไปเข้าพิธี

3.4.3 พิธีเคารพศพห่ม

ในสารคดีเรื่อง ธรรมเนียมนี้ คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก กล่าวถึง เมื่อถึงเวลาเคารพศพห่มของ

คนตาย จะมีพิธีกรจีนซึ่งเป็นคนที่เคารพนับถือช่วยดำเนินพิธี ลูกหลานคนตายและญาติมิตรจะ
ทำตามพิธีเพื่อเคารพศพหมู่ครั้งสุดท้ายก่อนไปฝังที่สุสาน ดังความว่า

พิธีกรเริ่มต้นด้วยการไหว้รูปก่อน พิธีกรจะประกาศเป็นคำจีนว่า *เสียงเสียง
การวะด้วยรูป*

เจ้าหน้าที่ส่งรูปที่จุดเรียบร้อยให้ท่านประธาน จะให้ไหว้รูปกันก็ท่านก็
แล้วแต่ จากประสบการณ์ ท่านประธานมักรับรูปถือไหว้ในท่าอับ แล้ววนรูปเป็น
วงอย่างนุ่มนวลน่าดู ไม่ใช่ลก-ลก...ไหว้ดูแล้วเสียบุคลิก

จากนั้นก็เป็นการการวะด้วยดอกไม้ พิธีกรก็ประกาศ

เสียงซื่อวย แปลว่า การวะด้วยดอกไม้สด

เสียงเม็ง...แปลว่า การวะด้วยน้ำชา

*เสียงไจป้อ แปลว่า เผากระดาษเงินกระดาษทอง โดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้จุด
ไฟเผาในกระถางทองเหลืองมีฝาปิด ถ้าไม่มีก็เผาในกระถางรูป จากนั้นก็เริ่มการ
การวะหมู่ทั้งหมด กล่าวเป็นคำจีนเชิญชวนแขกว่า...*

(ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก. 2542 : 130-131)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีพิธีเคารพศพหมู่เพื่ออาลัยคนตายก่อนไป
ฝังศพ ซึ่งเป็นพิธีสำคัญต้องเชิญผู้อาวุโสเป็นพิธีกร พิธีเริ่มต้นด้วยพิธีกรจุดธูปกราบไหว้พระและ
ศพหมู่ การวะด้วยดอกไม้สด น้ำชา และเผากระดาษเงินกระดาษทองแก่คนตาย จากเนื้อหาพิธี
เคารพศพหมู่แสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญและเคารพนับถือผู้อาวุโสอย่างมาก และ
เชื่อเรื่องวิญญาณ จึงทำให้ลูกหลานต้องจัดพิธีจุดธูปกราบไหว้วิญญาณเพื่อแสดงความกตัญญูจาก
ลูกหลานและความเคารพนับถือศพหมู่

3.4.4 พิธีเชิญพระพุทธรูปเจ้ามาเป็นประธานพิธีงเด็ก

ในสารคดีเรื่อง ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก กล่าวถึง พิธีงเด็กแก่คนตายเป็นพิธีที่
ลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีนทำแทนเพื่อให้ดวงวิญญาณของคนตายได้ขึ้นสวรรค์ จึงมีธรรมเนียม
ต้องจุดธูปขอเชิญพระพุทธรูปเจ้ามาเป็นประธานพิธี เพื่อเป็นสิริมงคล ดังความว่า

พิธีเริ่มต้นด้วยการเปิดกลอง 3 ตมดัง ๆ ปีพาทย์มโหรีบรรเลงรับพระสวด
ประธานมนต์ที่หน้าพระพุทธรูปและพระโพธิสัตว์ พิธีกรรมช่วงนี้เรียบง่าย ๆ ก็ว่า...
สวดเชิญพระลงมา คือนิมิต์ท่านเป็นประธานพิธีให้บังเกิดความศักดิ์สิทธิ์และ
เป็นสิริมงคล

(ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก. 2542 : 146)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อว่าเมื่อลูกหลานทำพิธีงเด็กแก่บุพการีหลังจากเสียชีวิต นอกจากได้แสดงความกตัญญูแล้วยังเป็นกุศลแก่คนตายอีกด้วย ลูกหลานจึงต้องเชิญพระจีนเป็นผู้นำทำพิธีงเด็ก จากเนื้อหาพิธีเชิญพระพุทธรูปเจ้ามาเป็นประธานแสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับพิธีงเด็กมาก เพื่อความศักดิ์สิทธิ์ และเป็นสิริมงคลแก่คนตายและลูกหลานในครอบครัว

3.4.5 พิธีเชิญวิญญาณคนตายมาร่วมพิธีงเด็ก

ในสารคดีเรื่อง ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก กล่าวถึง เมื่อคนตายไปแล้ววิญญาณของคนตายจะแยกเป็น 3 วิญญาณ ลูกหลานจึงต้องเชิญพระจีนมาสวดมนต์เพื่อเชิญวิญญาณมาเข้าร่วมพิธีงเด็ก ดังความว่า

ก่อนอื่นเลย เจ้าหน้าที่เอาเสื้อผ้างเด็กมาให้ลูกชายไหว้จบเพื่อเอาไปเผา โคมวิญญาณถูกย้ายมาตั้งที่ด้านหน้า พิธีกรรมในช่วงนี้คือ การสวดเชิญวิญญาณมาเข้าพิธี ซึ่งคุณพ่อเคยเล่าว่าคนจีนมีความเชื่อว่า คนเราเมื่อตายแล้วเจตภูตจะสลายแยกเป็น 3 วิญญาณ คำจีนเรียกว่า...ซาฮั้งซิกเพก

(ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก. 2542 : 148-149)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีความเชื่อว่าเมื่อคนตายไปแล้ว ดวงวิญญาณจะล่องลอยเป็นสามวิญญาณ คนไทยเชื้อสายจีนจึงต้องจัดพิธีเชิญดวงวิญญาณทั้งสามมาเข้าร่วมพิธีงเด็กเพื่อเป็นสิริมงคลแก่คนตายและลูกหลาน จากเนื้อหาการทำพิธีเชิญวิญญาณคนตายมาร่วมพิธีงเด็กแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับคนตายมากและกตัญญูกับคนตายและผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีพระคุณต่อตน จึงเชื่อกันว่าเมื่อคนตายไปต้องจัดพิธีให้วิญญาณเพื่อให้วิญญาณได้เข้าร่วมพิธีงเด็กก่อนขึ้นสวรรค์

3.4.6 พิธีส่งคนใช้ให้คนตาย

ในสารคดีเรื่อง ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก กล่าวถึง คนไทยเชื้อสายจีนเชื่อว่าเมื่อคนตายไปแล้วต้องอยู่ในเมืองผี ลูกหลานจึงนิยมส่งคนใช้ไปรับใช้คนตาย ดังความว่า

พระจะบอกบทให้ลูกสะใภ้ที่ตุ๊กตาชายว่า "...บ๊ัก โห่ล่ว...แม่ใช้ให้ทำอะไรต้องไปทำนะ" ว่าแล้วก็เอารูปที่ติดไฟแดง ๆ จิ้มที่ตุ๊กตาบ๊ักโห่ล่วหนึ่งที แล้วก็ไปทำอย่างเดียวกันนี้ที่ตุ๊กตาคนใช้หญิง

(ธรรมเนียมนี้คือคำพร เสง-เฮง-อง-ชก. 2542 : 150-151)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ตามพิธีงเด็กของคนไทยเชื้อสายจีน หลังจากพิธีข้ามสะพาน

กงเต็กเสร็จ ยังมีพิธีส่งคนใช้ไปรับใจันตาย เพื่อให้คนตายดำเนินชีวิตอยู่ในเมืองผิอย่างสุขสบาย เหมือนยังมีชีวิตอยู่ในเมืองมนุษย์ ตามธรรมเนียมจีนลูกสะใภ้เข้าต้องร่วมพิธี พิธีนี้จึงแสดงให้เห็นว่าลูกสะใภ้จีนมีหน้าที่ต้องปรนนิบัติพ่อแม่สามีแทนลูกสาว ซึ่งเป็นพิธีที่ลูกหลานแสดงความกตัญญูอีกทีกับผู้ที่เสียชีวิตแล้ว

3.4.7 พิธีข้ามสะพานกงเต็ก

ในสารคดีเรื่อง ธรรมเนียมนี้คือคำพร เฮงเฮง-ฮง-ซก กล่าวถึง การที่ลูกหลานพาดวงวิญญาณของบุพการีข้ามสะพานกงเต็กด้วยตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกงเต็ก เพื่อให้ดวงวิญญาณของคนตายได้ขึ้นสวรรค์ ดังความว่า

พิธีเริ่มจากการสวดมนต์ของพระที่ประจำหน้าศพ สวดจนได้จังหวะของบทตอน พระทั้งหมดก็จะเดินนำขบวน โดยพระรูปที่ 2 จะเป็นผู้ถือโคมวิญญาณต่อจากแถวพระคือขบวนลูกหลาน ที่นิยมไล่ตามศักดิ์และอาวุโส

(ธรรมเนียมนี้คือคำพร เฮง-เฮง-ฮง-ซก. 2542 : 163)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าการส่งดวงวิญญาณขึ้นสวรรค์เป็นขั้น ตอนสุดท้ายของพิธีกงเต็ก จึงเป็นพิธีที่สำคัญมากสำหรับดวงวิญญาณได้ขึ้นสวรรค์และไปบ้านสุขทวี พิธีกรรมข้ามสะพานกงเต็กของลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีน คือ การที่พระพาดวงวิญญาณมาส่งยังเขตแดนสวรรค์ด้วยตนเอง จากเนื้อหาพิธีข้ามสะพานกงเต็กแสดงให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีความกตัญญูต่อคนตายที่มีบุญคุณ และยังสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนให้ความสำคัญกับดวงวิญญาณมาก

สรุปได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนได้สืบทอดพิธีปลอบขวัญวิญญาณให้คนตายด้วยการจัดงานทำพิธีต่างๆ จึงเป็นพิธีของลูกหลานจัดขึ้นเพื่ออำลาและแสดงความกตัญญูต่อคนตาย ตามธรรมเนียมจีน ก่อนไปฝังศพที่สุสาน คนไทยเชื้อสายจีน ต้องทำพิธีกรรมต่างๆ เพื่อเป็นสิริมงคลทั้งคนตายและลูกหลานในครอบครัว วัฒนธรรมด้านพิธีศพและพิธีกงเต็กเป็นวัฒนธรรมพิเศษที่คนไทยเชื้อสายจีนสืบทอดจากโบราณจีน แต่คนจีนปัจจุบันที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่ได้ปฏิบัติเคร่งครัดอย่างคนไทยเชื้อสายจีน ด้วยเหตุที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่เน้นการพัฒนาอันต่อเนื่องของวิทยาศาสตร์ และมีนโยบายต่างๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างทันสมัยและเน้นให้ประชาชนพัฒนาอย่างพึ่งพาตนเองภายใต้ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ ไม่ใช่พึ่งพาความเชื่อเรื่องการสร้างฮวงซุ้ย และดำเนินพิธีศพต่างๆ ตามไสยศาสตร์ที่โบราณจีนเชื่อกันไว้ รัฐบาลจีนไม่คัดค้านในการทำพิธีศพ แต่ไม่สนับสนุนให้ประชาชนมีค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และใช้เวลามากมายในการทำพิธีศพ และไม่ยอมให้ประชาชนจมอยู่กับบรรยากาศเศร้าเสียใจของคนตายนาน ยิ่งปัจจุบันนี้ คนจีนมีชีวิตจังหวะอย่างรวดเร็ว และนิยมทำสิ่งต่างๆ ที่ไม่ซับซ้อน จึงทำ

ให้ชั้นตอนพิธีศพของคนจีนที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้รวบรัดขึ้น เพราะฉะนั้นเมื่อคนจีนดำเนินพิธีศพมีแค่การบรรจุศพพิธีเคลื่อนย้ายหีบศพไปเผา อ้อลาคนตายและฝังศพที่สุสาน จึงทำให้พิธีงดงเด็กร่างพิธีเชษฐพระพุทธรเจ้ามาเป็นประธานพิธีงดงเด็กร่างพิธีเชษฐวิญญานคนตายมาร่วมพิธีงดงเด็กร่างพิธีส่งคนใช้ให้คนตาย และพิธีข้ามสะพานงดงเด็กร่างไม่ค่อยได้ปรากฏในชีวิตประจำวันของพิธีศพคนจีน

